

2019 | Årsmelding og regnskap

Hoveddokument

Innholdsfortegnelse

Del 1: Status og hovedoversikter

Rådmannens oppsummering	3
Befolkningsendringer	6
Visjon, verdier, mål og krav til lederadferd	7
Bevilgningsskjema 1A og 1B.....	8
Økonomiske nøkkeltall	12

Del 2: Rapport fra hvert tjenesteområde

Fellesområder og statistikk for hele kommunen	16
Fellestjenester	21
Oppvekst	234
Helse og velferd	31
Kultur og samfunn	37

Del 3: Regnskap og obligatoriske oppstillinger

Hovedoversikt drift.....	42
Hovedoversikt investering	43
Hovedoversikt balanse	44
Regnskapsprinsipper	54
Hovedoversikt 2B	56
Status investeringer	58
Revisjonsberetning.....	60

Framsidefoto: Rune Helliesen, www.runehelliesen.no

Rådmannens oppsummering

Gjesdal kommune har lagt bak seg et krevende økonomisk år. Det gjelder særlig tjenesteområdet Oppvekst, som de siste årene har fått strammere rammer. Merforbruket var på 3,8 mill kr. Gjesdalskolen skiller seg ut med betydelig mindre rammer per elev i grunnskolen. Fremdeles leverer Gjesdalskolen gode resultater, samtidig har det i 2019 vært utfordringer i ungdomsmiljøet, og med trivsel og læring på ungdomsskolen. Kultur og samfunn har også hatt store innsparinger de siste årene og hadde et merforbruk på 2,5 mill kr.

Vi har hatt stort fokus på omstilling til strammere driftsrammer. I 2019 har vi hatt vekst i innbyggertallet på 0,87 % og passerte 12 002 innbyggere per 31.12.2019.

Det at vi i 2019 er blitt 103 nye innbyggere er positivt og nødvendig for at vi fremover skal kunne møte de store økonomiske utfordringene vi står overfor. Vi har likevel i 2019 tatt økonomiske grep for å komme i mål. Vi har et lavt netto driftsresultat på 1,4 % og plasserer oss i Rogaland på 19. plass av totalt 26 kommuner.

Ser vi på 2019 isolert sett, ser vi at det var flere ekstraordinære momenter som spilte inn. Vi tok i bruk det «nye» Veveriet og hadde et kostbart lønnsoppgjør. Det var avkasting fra finansforvaltningen og økt skatt som gjorde at vi kunne gjøre opp regnskapet med et positivt netto driftsresultat. Det er grunn til å understreke at kostnadsveksten gjør rådmannen urolig for framtiden.

Attraktive lokalsamfunn er et tema vi har arbeidet målrettet med. Gjesdal skal være et attraktivt lokalsamfunn for alle som bor her, ønsker å bo her, kommer på besøk eller vil drive næringsvirksomhet. Vi skal også være en attraktiv kommune å være ansatt i. Resultatene for 2019 viser at vi har klart å komme styrket ut på disse dimensjonene. Gjesdal kommune er en friluftskommune der vi i 2019 har prioritert små og målrettede tiltak sammen med frivillige.

En attraktiv kommune med befolkningsvekst vil øke handlingsrommet vårt og det er viktig at vi fremover gjør kloke grep for å følge opp kommunepåbudet vårt. Gjesdal kommune har hatt tidlig innsats og Smart Gjesdal-tenkning som strategi for tjeneste og samfunnsutviklingen i 2019. Tidlig innsats handler om tidlig og rett hjelp før utfordringene blir for komplekse. Det handler også om å gi tidlig hjelp når hendelser/utfordringer oppstår. Smart Gjesdal-tenkningen handler om å utvikle bærekraftige tilbud som står seg over tid både når det gjelder demokrati, økonomi, sosiale forhold og miljø. Vi ser og opplever at det er

krevende med driftstilpasninger og at i en krevende hverdag blir tidlig innsats satt under sterkt press.

I 2019 har vi i Gjesdal tatt viktige utviklingsgrep og levert gode tjenester/resultater innfor alle områder. Dette blir det klargjort for i årsmeldingen. Vi vil likevel trekke fram enkelte tiltak i innledningen nedenfor.

Helse og velferd har de siste årene hatt krevende omstillinger der en skal møte økende behov med nye arbeidsmåter. I 2019 kom drifts- og ressursanalysene som var bestilt av kommunestyret. Hovedkonklusjonen i rapporten var at tjenesten som ble gitt var framtidsrettet. Helse og velferd driver effektivt med lave kostnader. I Gjesdal er utgifter til helse og omsorg knappe 70 % av landsgjennomsnittet og 77% i forhold til kommunegruppe 8 som vi tilhører. Den viser at Gjesdal kommune har tatt klare grep om fremtidens løsninger der vi har kommet tettere på innbyggerne gjennom en tilnærming der vi spør «Hva er viktig for deg for å mestre egen hverdag». Vi ser at dette arbeidet gir grunnlag for en ny måte å løse oppdraget på og forventningene til kommunen som tjenesteyter endrer seg.

Fra 1. juli 2018 har Gjesdal kommune organisert arbeidet for barn og unge i ett nytt tjenesteområde, Oppvekst. I 2019 ser vi klare positive konsekvenser av det. Vi er blitt enda mer bevisste på tverrfaglig samarbeid når tjenestene til barn, unge og familien deres blir gitt fra samme tjenesteområde. Oppvekst har startet et spennende og krevende prosjekt i barnehagene i Gjesdal som på sikt kan klassifiseres som høykvalitetsbarnehager. Videre har en arbeidet godt på alle skoler for å forberede innføring av ny læreplan fra august 2020. Bedre tverrfaglig innsats (BTI) har også hatt stort fokus.

I 2018 styrket vi ressursinnsatsen betydelig når det gjelder boligpolitikk generelt og det boligsosiale arbeidet spesielt. Denne styrkingen har gitt stor og viktig uttelling i 2019. Boligsosial plan er vedtatt og boligkontoret ble etablert i 2019. Det betyr at trykket på boligpolitikk, tomteutvikling og oppfølging av boligsosial handlingsplan er mer målrettet og effektivt enn tidligere. Det ser vi allerede resultatet av.

Vi har også i 2019 fått positiv oppmerksomhet for vårt sterke utviklingsfokus. Blant annet gjelder dette sentrumsutviklingen, forbedringskultur (Lean) og Smart Gjesdal satsingen. I 2019 ble vi nominert til og gikk av med seieren i den gjeve kåringen av Statens pris for Byggkvalitet.

Nye arbeidsmetoder er tatt i bruk, og prosesser for å forbedre, forenkle og effektivisere er innført. Digitalisering og stort fokus på Smart Gjesdal er viktige satsinger for å møte samfunnsutfordringene fremover. Det sendes nå f.eks. i underkant av 16 000 brev ved hjelp av digital post, andel e-faktura/avtalegiro er økende samt bruken av chatbot. Vi ser at mange og flere innbyggere er positive til å ta i bruk ny teknologi. Dette er sikkert og enkelt for innbyggerne. Årsmeldingen med regnskap for 2019 gir, etter rådmannens vurdering, et tydelig og synlig uttrykk for at Gjesdal er en kommune med stor aktivitet og et godt tjenestetilbud. Samtidig må vi være åpne på at vi har vært gjennom krevende omstillinger som både innbyggerne og ansatte merker. Vi står overfor spennende muligheter og krevende utfordringer i den kommende planperioden. Rådmannen mener at de største utfordringene vil ligge på økonomi, befolkningsvekst og riktig kompetanse for økte behov og stadig mer komplekse oppgaver.

Årsmeldingen er et produkt som blir til gjennom bidrag fra alle tjenesteområder, avdelinger og virksomheter. Rådmannen takker for god innsats og et stort engasjement i 2019. Rådmannen ønsker å gi både honnør og takk til alle kommunens medarbeidere for det gode arbeidet som er gjort i 2019.

Foto: Reidun Skjørestad

Del 1 | Status og hovedoversikter

Befolkningsendringer

År	Folkemengde 1. januar	Fødte	Døde	Fødsels- oversk	Inn flytting	Ut flytting	Netto- flytting	Folke- tilvekst	Vekst i %
2000	8.911	138	42	96	412	429	-17	84	0,90 %
2001	8.995	143	51	92	441	429	12	109	1,20 %
2002	9.104	130	55	75	425	467	-42	33	0,40 %
2003	9.137	138	52	86	467	446	21	107	1,20 %
2004	9.248	107	46	61	405	447	-42	19	0,20 %
2005	9.273	131	54	77	467	392	75	153	1,60 %
2006	9.426	139	47	92	511	407	104	195	2,10 %
2007	9.621	124	60	64	510	464	46	108	1,12 %
2008	9.729	157	56	101	537	401	136	240	2,47 %
2009	9.969	162	60	102	565	430	135	239	2,40 %
2010	10.208	182	47	135	676	511	165	300	2,94 %
2011	10.508	175	48	127	754	603	151	270	2,57 %
2012	10.778	169	65	104	758	600	158	261	2,42 %
2013	11.039	184	60	124	706	553	153	278	2,52 %
2014	11.317	165	41	124	813	654	159	283	2,50 %
2015	11.600	214	55	159	755	661	94	253	2,18 %
2016	11.853	169	50	119	613	683	-70	49	0,41 %
2017	11.902	178	56	122	567	725	-158	-36	-0,30 %
2018	11.866	144	62	82	601	651	-50	33	-0,30 %
2019	11.899	160	60	100	606	603	3	103	0,87 %
2019	12.002								
Endring hele perioden		155	53	102	579	528	52	154	1,48 %
Endring siste 10 år		174	54	120	662	616	61	179	1,64 %
Endring siste 5 år		173	57	116	606	651	-36	80	0,69 %

Kilde: SSB februar 2020

Folketallet i Gjesdal økte med 103 i løpet av 2019. Antall fødte steg med 16 i forhold til året før, men er likevel det nest laveste i siste tiårsperiode. Det samme gjelder fødselsoverskuddet. Antallet barn i gruppen 0-5 år er redusert med 103 fra 2015 til 2020, mens gruppen 6-15 år har økt med 179 i samme periode. Gruppen 16-66 er fortsatt lavere enn i 2016. Unge pensjonister, 67-79 år, økte med 23 i fjor, noe som er en lavere veksttakt enn de fire foregående årene. Antall eldre over 80 år økte betydelig i løpet av 2019.

Folkemengde etter alder pr 1.januar:	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Endring 2015-2020	Endring %
år 0-5	1 154	1 210	1 164	1 131	1 082	1 051	-103	-5,83 %
år 6-15	1 644	1 678	1 722	1 736	1 753	1 823	179	8,34 %
år 16-66	7 872	7 976	7 975	7 913	7 922	7 942	70	2,90 %
år 67-79	695	746	793	816	884	907	212	42,58 %
år 80-89	185	192	199	224	217	235	50	19,89 %
år 90 +	50	51	49	46	41	44	-6	-18,00 %
Totalt	11 600	11 853	11 902	11 866	11 899	12 002	402	3,47 %

Visjon, verdier, mål og krav til lederadferd

Visjon

- Gjesdal – vi strekker oss lenger

Verdier

- Gjesdal skal være en ansvarlig, modig og endringsvillig kommune
- Vi skal gi våre brukere rett tjeneste utført til rett tid og med rett kvalitet

Mål

- Fornøye brukere
- Ansvarsbevisste og stolte medarbeidere
- Framtidsrettede og funksjonelle løsninger
- Økonomi som gir handlingsrom

Krav til lederatferd

- Ledere skaper tillit gjennom at de utfordrer og delegerer
- Har fokus på helhet og strategi
- Kommuniserer åpent og ærlig
- Motiverer og skaper trivsel
- Er resultatorientert og tar ansvar
- Skaper positivt omdømme
- Opptreter lojalt overfor verdier og beslutninger

Bevilgningsskjema 1A og 1B

Budsjettskjema 1A	Regnskap 2019	Budsjett (endr.)	Budsjett (oppr.)	Regnskap 2018	Avvik budsjett	Note
Skatteinntekter	-328 082	-323 900	-320 900	-315 579	-4 182	1
Eiendomsskatt	-16 456	-16 400	-16 400	-15 932	-56	2
Rammetilskudd	-332 687	-332 100	-330 100	-322 148	-587	1
Rentekompensasjon	-1 909	-1 800	-1 800	-1 901	-109	3
Konsesjonskraft	-4 741	-3 900	-3 900	-4 922	-841	4
Sum frie disponible inntekter	-683 875	-678 100	-673 100	-660 482	-5 775	
Utbytte Lyse	-5 132	-5 100	-4 800	-4 665	-32	3
Renteinntekter	-21 652	-6 100	-5 900	-13 215	-15 552	5
Renteutgifter	23 756	18 300	18 300	26 108	5 456	5
Renter VAR-sektor	-4 042	-3 500	-3 500	-3 942	-542	5
Avdragsutgifter	35 673	36 000	36 000	39 839	-327	6
Avskrivninger VAR-sektor	-7 282	-7 000	-7 000	-6 893	-282	6
Netto finansområdet	21 321	32 600	33 100	37 232	-11 279	
Overført kapitalregnskap	10 000	10 000	10 000	13 000	0	7
Disponering av tidl. års overskudd	-2 976		0	-12 225	-2 976	8
Avsatt/bruk av disposisjonsfond	1 698	-7 438	-1 988	12 289	9 136	8
Netto avsetninger/overføringer	8 722	2 562	8 012	13 064	6 160	
Til fordeling fellesområder	-653 832	642 938	-631 988	-610 186	-10 894	
Sum fordelt drift (fra skjema 1B)	653 207	641 543	631 988	607 211	11 664	
Mer/mindreforbruk	-625	-1 395	0	-2 975	770	9
Netto driftsresultat	12 823	-2 211	5 906	29 849	15 034	9
Budsjettskjema 1B	Regnskap 2019	Budsjett (endr.)	Budsjett (oppr.)	Regnskap 2018	Avvik budsjett	
Fellesutgifter til fordeling						
Lønnsreserve/pensjon/diverse	9 398		7 700	3 140	9 398	8
Flykningetilskudd	32 270	31 000	31 000	42 148	1 270	10
Flyktninger inkl. fondsavsetn/bruk	-32 270	-31 000	-31 000	-42 148	-1 270	10
Tilpasninger drift helse og velferd			-8 500	-10 315	0	11
Premieavvik/premiefond	-8 393	-10 641	-2 000	-1 590	2 248	12
Til fordeling tjenesteområdene						
Fellestjenester	32 631	32 693	31 948	30 002	-62	13
Kontrollutvalg	983	921	921	906	62	13
Opplæring/oppvekst	320 748	320 748	159 671	152 550	0	14
Kultur og samfunn	65 686	65 686	63 630	64 201	0	15
Helse og velferd	220 954	220 836	246 896	232 252	118	16
Barnehage	0	0	120 422	124 600	0	17
Tilskudd idrett	2 325	2 500	2 500	2 865	-175	18
Kirkelig fellesråd	8 993	8 800	8 800	8 600	193	19
Sum bevilgningsområder	653 207	641 543	631 988	607 211	11 664	

1. Skatt og rammetilskudd endte 4,8 mill høyere enn revidert budsjett. Som i 2018 så det lenge ut til at skatt+rammetilskudd ville bli tilnærmet som revidert budsjett. Når vi likevel endte betydelig over budsjett også i 2019, er det en kombinasjon av et noe for lavt skatteanslag, samt betydelig høyere skatteutjevningmidler i november og desember enn forutsatt. Målt mot landsgjennomsnittet ble skatt pr innbygger i Gjesdal litt lavere i 2019 enn i 2018.
2. Eiendomsskatt endte 56 000,- høyere enn budsjett, og ca 0,5 mill høyere enn i 2018. Ca 10,5 mill av inntektene kom fra eiendomsskatt på boliger og fritidseiendommer.
3. Rentekompensasjon for skolebygg, bo- og aktivitetssentre og rehabilitering Gjesdal kirke endte 0,1 mill høyere enn budsjettet. Generelt lavt rentenivå gir relativt lave inntekter gjennom denne ordningen.
4. Salg av konsesjonskraft endte 0,84 mill over budsjett. Dette har sammenheng med relativt høye kraftpriser og god valutakurs for salg av kraften. Konsesjonskraft blir solgt i Euro.
5. Regnskap avviker betydelig fra budsjett når det gjelder både renteinntekter og renteutgifter. Dette fordi det ikke er budsjettet med føring av rentebytteavtaler. De høye renteinntektene forklares i hovedsak ut fra svært god avkastning på plasseringer i rentemarked og aksjemarked. Se ellers omtale under kapittel om finansforvaltning.
6. Det ble nedbetalt litt mindre av kommunens lånegjeld enn budsjettet. Se ellers omtale av gjeldssituasjonen under kapittel om finansforvaltning.
7. Det ble overført 10 mill til investeringsregnskapet i 2019. Dette er i henhold til budsjett. Ut over det som fremkommer i hovedoppsettet over, har også noen tjenesteområder overført noe midler til enkeltinvesteringer, blant annet uteområde Bærland skole, innkjøp av biler, utstyr i Veveriet og IKT-relaterte investeringer.
8. Avvikene på disse to postene må ses i sammenheng. I tråd med vedtak ble det regnskapsmessige overskuddet fra 2019 avsatt til disposisjonsfond. Videre ble det ikke brukt av disposisjonsfond i henhold til budsjett, da merinntekter fra finansområdet gjorde at dette ikke var nødvendig. Det generelle reservefondet ble det dermed ikke brukt noe av i 2019. Det store avviket under lønnsreserve/pensjon/diverse er også finansiert av merinntekter fra finansområdet, samt mer skatteinntekter enn budsjettet. Dette avviket skyldes i hovedsak et svært dyrt lønnsoppgjør, forskuttering av spillemidler til Veveriet, husleie Veveriet høsten 2019 som ikke var budsjettet.
9. Regnskapsmessig er driftsregnskapet avsluttet med et mindreforbruk på ca 0,6 mill. Netto driftsresultat endte på 12,8 mill (1,5 %). Dette er ca 15 mill høyere enn regulert budsjett. Det relativt gode driftsresultatet skyldes i hovedsak tre forhold:
 - Merinntekter i frie midler (skatt)
 - Betydelige merinntekter knyttet til finansforvaltningen
 - Høyt premieavvik knyttet til pensjonStatsbudsjettet for 2020, samt en forventning om et vesentlig dårligere år knyttet til finansforvaltningen, betyr at tilnærmet hele driftsresultatet for 2019 er knyttet til ekstraordinære inntekter.
10. På grunn av nedgang i antall bosatte de siste årene, gikk det samlede integreringstilskuddet inkl tilskudd til enslige mindreårige ned med ca 10 mill. De løpende kostnadene er ikke nedjustert like mye. Det ble netto brukt ca 10,4 mill av flyktningsfondet i 2019, noe til inventar og utstyr i Veveriet.
11. Det ble opprinnelig avsatt 8,5 mill til å tilpasse driften i Helse og velferd. Dette er tilført rammen til HV ifm 1.tertialrapport 2019.
12. Det ble brukt 8,3 mill av premiefondet i KLP, noe som reduserte innbetalingen av pensjonspremien tilsvarende.
13. Fellestjenester inklusiv revisjon, kontrollutvalg og utgifter folkevalgte gikk i balanse. Det ble tilført i overkant av 0,3 mill fra overskuddsfond. Samlede revisjonshonorarer var 0,79 mill, hvorav forvaltningsrevisjon utgjorde 0,4 mill.
14. Behovene i skolene økte betydelig i løpet av året, og det ble brukt i overkant av 4 mill av overskuddsfondet for å dekke kostnader ut over bevilget ramme.
15. Kultur og samfunn hadde et samlet merforbruk på 2,84 mill. Dette er finansiert gjennom bruk av tidligere avsatte midler.

16. Ordinær drift i helse og velferd fikk et underforbruk på 5 mill, se ytterligere forklaringer under kapittelet Helse og Velferd. Det ble jobbet målrettet hele året for å holde kostnadene nede.
17. Er fra 2019 en del av oppvekst.
18. Kostnader på 2,33 mill inkluderer tilskudd til ÅFK (1,58 mill) og tilskudd til Dirdalhallen (0,75 mill). Det ble utbetalt i underkant av 7 mill i spillemidler til Dirdalhallen i 2019, og dette har redusert lånet for hallen. Samtidig har det redusert Gjesdal kommune sitt årlige tilskudd til hallen.
19. Tilskuddet til kirkelig fellesråd endte 0,2 mill over budsjett, på grunn av noe høyere finanskostnader på lån til ny kirke på Ålgård.

Hovedoversikt 2A

Regnskapsskjema 2A - investeringer	Regnskap	Reg. budsjett	Oppr. budsjett	Regnskap i fjor	Note
Investeringer i anleggsmidler	163 770 918	161 430 000	114 930 000	103 891 233	1
Utlån og forskutteringer	25 096 120	10 000 000	10 000 000	9 529 050	2
Kjøp av aksjer og andeler	1 681 437	1 750 000	1 750 000	1 795 326	3
Avdrag på lån	9 109 472	8 000 000	8 000 000	8 401 439	4
Dekning av tidl års udekket	0	0	0	0	
Avsetninger	9 230 540	0	0	12 257 120	5
Årets finansieringsbehov	208 888 487	181 180 000	134 680 000	135 874 168	
Finansiert slik:					
Bruk av lånemidler	110 096 120	95 000 000	55 000 000	45 829 440	6
Inntekter fra salg av anleggsmidler	15 058 756	32 000 000	32 000 000	20 196 856	7
Tilskudd til investeringer	986 101	0	0	986 101	
Kompensasjon for merverdiavgift	25 206 559	18 276 000	17 876 000	18 333 135	8
Mottatte avdrag på lån og refusjoner	13 475 997	8 930 000	8 930 000	17 325 386	9
Andre inntekter	45 741	0	0	63 105	
Sum ekstern finansiering	164 869 274	154 206 000	113 806 000	102 734 023	
Overført fra driftsregnskapet	12 113 424	10 500 000	10 500 000	14 345 336	10
Bruk av tidl års udisponert	0	0	0	0	
Bruk av avsetninger	31 905 790	16 474 000	10 374 000	18 794 810	11
Sum finansiering	208 888 487	181 180 000	134 680 000	135 874 168	
Udekket/udisponert	0	0	0	0	

Noter til hovedoversikt 2A

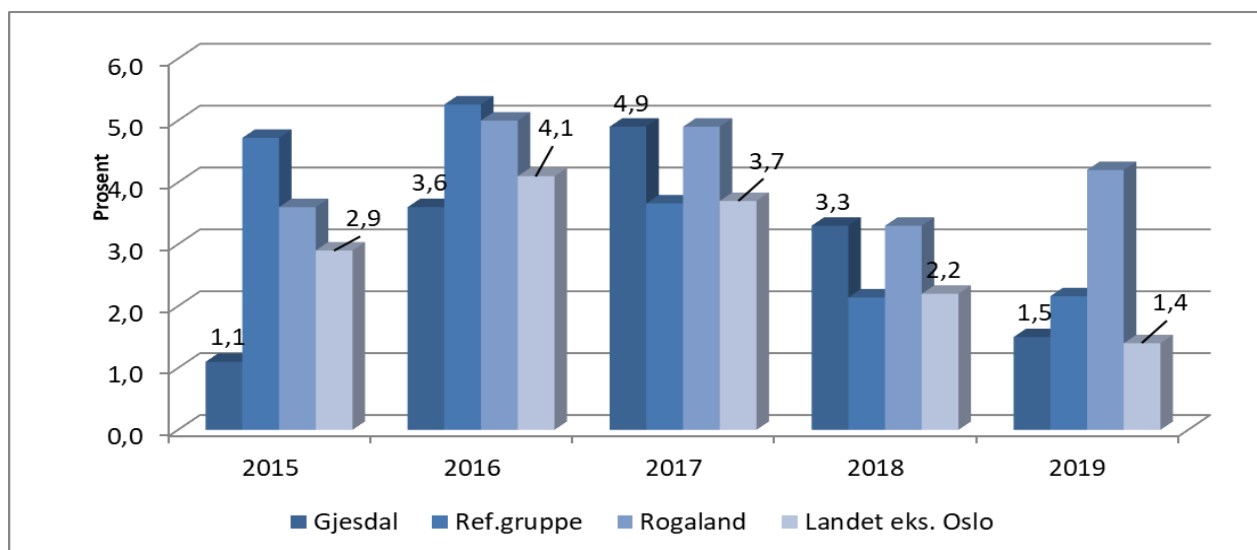
1. Det ble investert for 165 mill i 2019, det høyeste beløpet siden 2011. Mange store prosjekter pågikk i løpet av året. Budsjettet ble oppjustert tidlig på året, da det ble vedtatt å starte arbeidet med bygging av infrastruktur i boligfeltet i Kodlidalen. Investeringene er i henhold til budsjett, samlet sett for året.
2. Dette gjelder utlån (startlån) til innbyggere i Gjesdal. I tråd med ønsket boligpolitikk og flere søknader innen målgruppen ble samlet utlån på over 25 mill, det høyeste årlige utlån noen gang i Gjesdal.
3. Gjelder egenkapitalinnskudd i KLP.
4. Gjelder avdrag på startlån, økte moderat fra 2018.
5. For 2019 gjelder dette tilbakeføring av midlertidig finansiering av adkomstvei Kodlidalen.
6. Bruk av lån er ca 15 mill høyere enn budsjettet. Dette henger sammen med punkt 2, høyere utlån av startlån enn budsjettet.
7. Gjelder salg av bolig og delfelt i Kodlidalen.
8. Kompensasjon av mva ble høyere enn budsjettet, og henger sammen med samlet høyt investeringsnivå.
9. Gjelder avdrag på startlån og tilskudd fra Husbanken til kommunale boliger.
10. Det ble overført noe mer fra driftsregnskapet enn budsjettet da noen av tjenesteområdene finansierte investeringer via sin ordinære driftsramme.
11. I tillegg til budsjettet bruk av investeringsfond ble det brukt 15 mill av ulike fond for å dekke opp manglende salgsinntekter for fast eiendom, ref punkt 7.

Økonomiske nøkkeltall

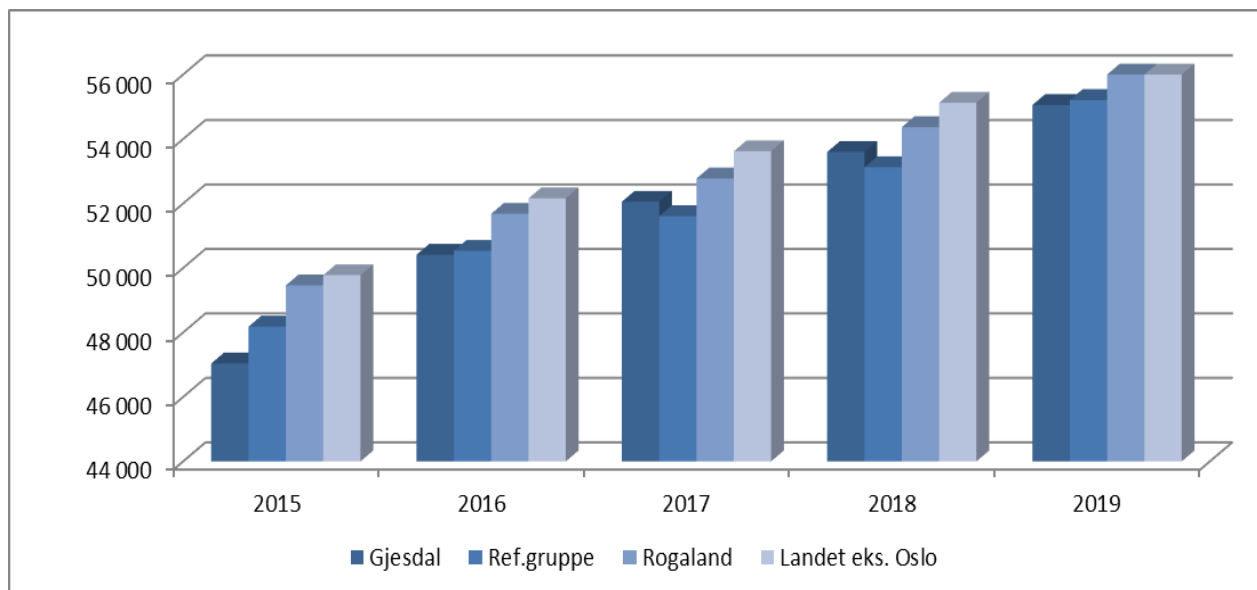
Netto driftsresultat

Det var opprinnelig budsjettert med et netto driftsresultat på 0,6% (6 mill). Regnskapet endte til slutt med et resultat på 1,4 % (12,8 mill). Driftsresultatet har svekket seg betydelig de siste 3 årene. Gjennomsnittet for alle kommuner i landet utenom Oslo endte også på 1,4 %. Uten betydelige merinntekter i form av skatteinntekter, hadde resultatet for kommune-Norge blitt vesentlig dårligere, og dette hadde også gitt Gjesdal et svakere resultat. Gjesdal fikk betydelig høyere inntekter gjennom skatteutjevningsordningen på slutten av året. I tillegg bidro merinntekter knyttet finansforvaltningen og høyt premieavvik i avregningen av pensjonskostnader sterkt til et akseptabelt driftsresultatet for Gjesdal i 2019. Det er likevel grunn til å understreke at de siste års gode driftsresultater skyldes effektene som er oppsummert over, og at den underliggende kostnads- og inntektsveksten viser en svært krevende økonomisk situasjon for Gjesdal de neste årene.

Netto driftsresultat i % av driftsinntektene 2015-2019

Frie inntekter

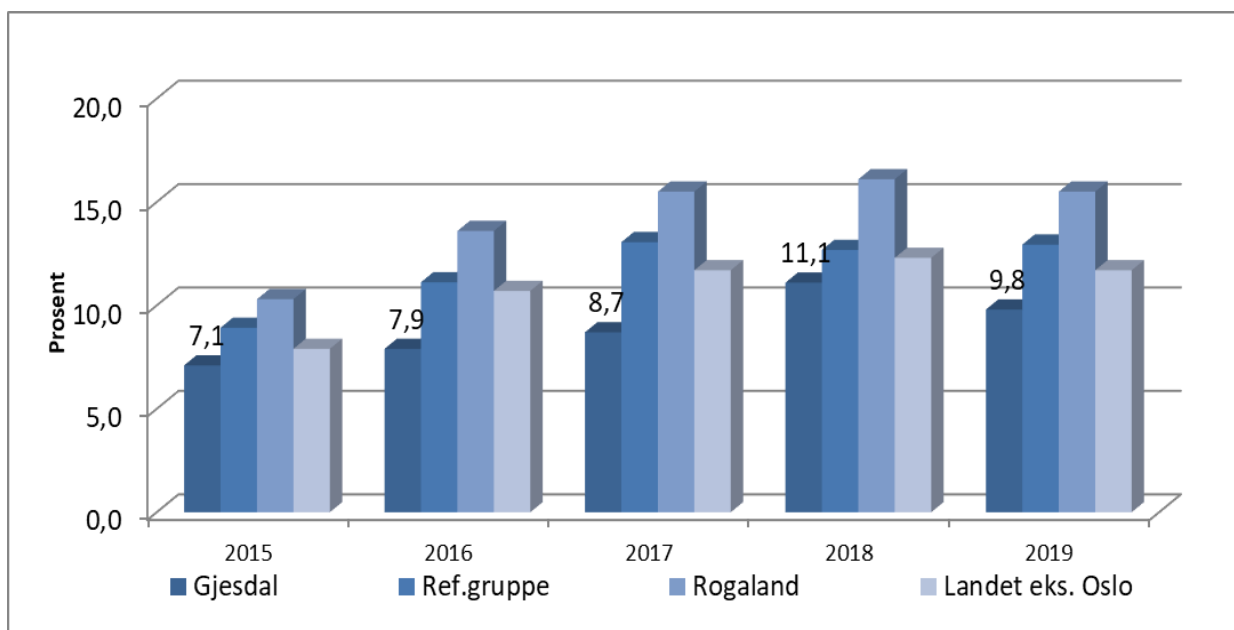

Frie inntekter pr innbygger 2015 – 2019

Frie inntekter pr innbygger økte mindre i Gjesdal målt mot ref.kommuner, Rogaland og landet for øvrig. Dette henger sammen med betydelig lavere integreringsmidler og endret demografisk sammensetning av befolkningen. Målt fra 2015 til 2019 har Gjesdal likevel hatt en bedre inntektsutvikling enn både referansekommunene, gjennomsnittet for Rogaland og landet utenom Oslo.

Egenkapital og inntekter

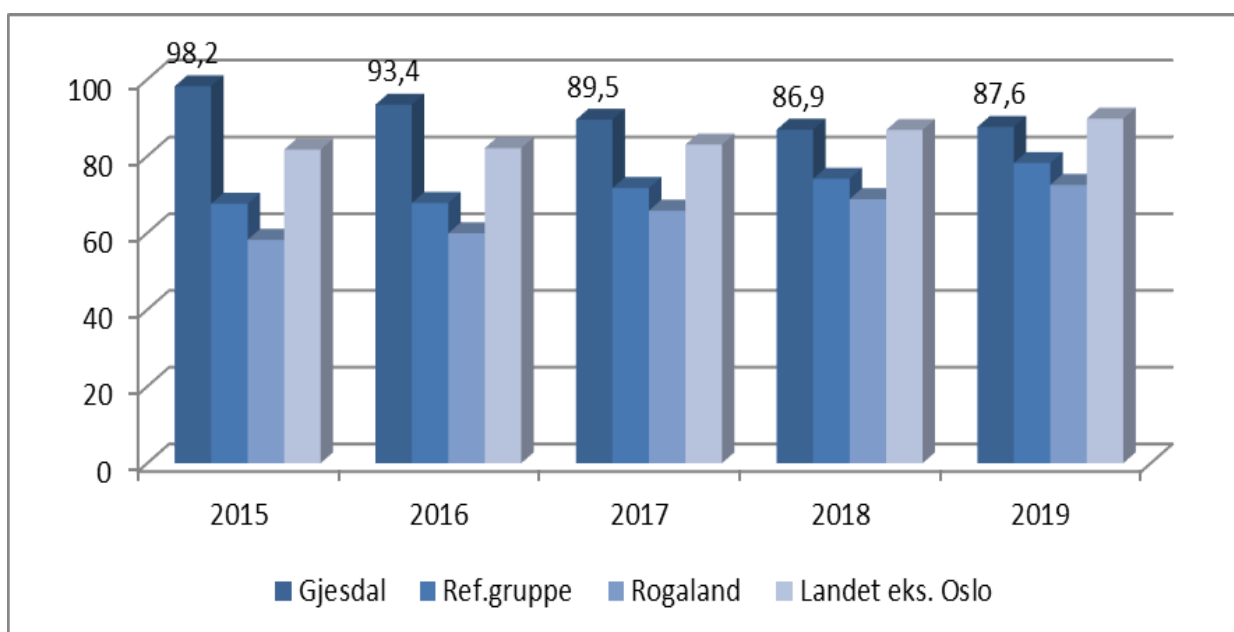
Fri egenkapital i prosent av brutto inntekter 2015-2019

Andelen fri egenkapital målt mot samlede driftsinntekter viser hvor stor evne en kommune har til å møte uforutsette midlertidige kostnader. Gjesdal har økt denne bufferkapitalen fra 7,1 % i 2015 til 9,8 % i 2019. Målt mot ref.kommuner, Rogaland og landet eks. Oslo har Gjesdal i 2019 noe lavere andel reserver.

Lånegjelden i % av driftsinntektene har økt noe fra 2018 til 2019. Investeringene var i 2019 noe høyere enn de foregående årene, og gjelden økte dermed noe mer enn økningen i inntekter.

Netto lånegjeld i % av driftsinntektene 2015 - 2019

Fondsreserver pr. 31.12.2019

Disposisjonsfond	2015	2016	2017	2018	2019
Reservefond	11 105 425	15 325 558	8 602 807	19 098 338	19 335 621
Premieavviksfond	6 273 543	0	0	7 878 479	15 313 695
Næringsfond	0	0	0	0	0
Flyktningefond	4 180 169	4 672 801	13 997 401	24 202 229	13 787 918
Voksenopplæring				7 248 384	7 248 384
Fond tjenesteområdene					
Gjesdal Næringspark	5 000 000	5 000 000	5 000 000	5 000 000	5 000 000
Utbygginger idrettsformål	2 958 444	3 729 222	3 729 222	3 729 222	2 979 222
Rentefond			10 000 000	10 000 000	10 000 000
Bygdebøker m.m	166 259	103 503	104 838	109 000	111 159
Fellestjenester	682 935	1 073 141	1 124 217	1 201 857	888 298
Opplæring	9 010 182	8 783 483	10 543 198	6 336 742	4 141 168
Kulturavdeling	680 087	687 087	296 677	222 077	222 077
Kultur og samfunn	5 979 307	6 316 387	5 717 110	5 262 031	2 228 740
Helse og velferd	1 966 792	1 966 792	2 894 471	2 924 471	6 837 145
Barnehage	2 407 657	3 193 793	3 096 550	4 598 904	2 748 219
Sum disposisjonsfond	50 410 801	50 851 767	65 106 491	97 811 734	90 841 646

Tabellen over viser samlede fondsreserver (disposisjonsfond) pr 31.12 de siste 5 årene. Samlet sett ble fondsreservene redusert med 7 mill fra 2018 til 2019. Som en del av pensjonskostnadene, ble det avsatt ytterligere 7,4 mill til premieavviksfond. Flyktningefondet ble redusert med 10 mill på grunn av betydelig reduksjon i integreringsmidler, samt delvis bruk av fondet til å finansiere inventar og utstyr i Veveriet og andre investeringer. Fond knyttet til voksenopplæringen er videreført på samme nivå. Tjenesteområdene reduserte sine overskuddsfond samlet med 3,5 mill, fra 20,6 mill til 17,1 mill.

Rådmannen foreslår å øke reservefondet med det regnskapsmessige mindreforbruket i 2019 på ca 0,6 mill, jf forslag til vedtak knyttet til årsoppgjøret.

Med ca. 91 mill. i reserver på disposisjonsfond har Gjesdal kommune 9,6 % av et årsbudsjett i reserver. Dette er betydelig økt siden 2015, og gjør kommunen rustet til å møte mer krevende

økonomiske tider fremover. Fra og med 2016 er befolkningsveksten betydelig redusert, det samme er inntekstveksten. Gjesdal har redusert sin andel av befolkningen som bidrar til inntekter i kommuneregnskapet. Ser en bort fra finansområdet, er driftsresultatet betydelig svekket fra 2018 til 2019. Selv om driftsmarginen ble relativt god også i 2019, må vi forberede oss på mye mer krevende tider for kommuneøkonomien.

Betraktninger etter at årsregnskapet er avsluttet.

I skrivende stund herjer også korona-viruset i Norge og i verden ellers, og dette vil få stor betydning også for kommuneøkonomien både i 2020 og i årene fremover. Gjesdal kommune har fondsreserver på nivå opp mot landsgjennomsnittet, men med stor usikkerhet om korona-krisen sin påvirkning av realøkonomien er det stor sannsynlighet for at vi må bruke noe av reservene for å håndtere kommunens tjenesteproduksjon de neste årene.

Foto: Rune Hølliesen

Del 2 | Rapport fra hvert tjenesteområde

Fellesområder og statistikk for hele kommunen

Samletabell hele kommunen – nøkkeltall

	2016	2017	2018	2019
Økonomi				
Driftsutgifter administrasjon i % av ref.gr.	99 %	95 %	93 %	95 %
Driftsutgifter til politikk og revisjon i % av ref.gr.	111 %	98 %	105 %	99 %
Driftsutgifter adm.bygg i % av ref.gr.	113 %	72 %	77 %	89 %
Medarbeidere				
Årsverk	739	745*	755*	800**
Heltidsandel	52,1 %	57 %**	58 %**	58 %**
Sykefravær	6,4 %	6,6 %	6,7 %	6,1%
Læringer	19	26	25	22
AFP-uttak i % (av ansatte over 62 år)	43 %	43,4 %	46,3 %	41,7 %
Gjennomsnittlig stillingsstørrelse	80,4 %	83,4 %	84 %	84,4%

Ref.gr. er Hå, Time, Klepp, Strand og Eigersund.

*Avvik ift PAI register på grunn av vikarer og midlertidig ansatte.

** Avvik ift PAI register, intern beregning

Driftsutgifter til både administrasjon, politikk og revisjon lå i 2019 lavere enn referansekommunene. Antall årsverk økte med 45 fra 2018 til 2019. Veksttakten i årsverk i 2019 var betydelig høyere enn foregående år. Antall læringer er fortsatt høyt, samlet sykefravær er redusert. Uttak av AFP gikk betydelig ned. Gjennomsnittlig stillingsstørrelse er svakt stigende, mens heltidsandelen ikke har endret seg siste året.

Etiske retningslinjer

Etiske retningslinjer ble revidert i 2017, og er tema både i lederopplæringen og ved introduksjon av nytilsatte. Det er nedsatt en interkommunal arbeidsgruppe som skal utarbeide forslag til felles retningslinjer for varsling som kommer til høring før sommeren 2020.

Nærvær i Gjesdal kommune

Gjesdal kommune har over tid hatt gode nærværstall (stabilt lavt sykefravær). Vi jobber fortsatt systematisk med dette sammen med ledere, tillitsvalgte og verneombud samt NAV lokalt, Arbeidslivssenteret og bedriftshelsetjenesten. I 2019 har vi fortsatt hatt fokus på lederansvar i forhold til god oppfølging og dialog, oppfølging av hyppig korttidsfravær, taus/skjult tilrettelegging og konkret bistand i nærværarbeid. Arbeidslivssenteret har jobbet med tiltak i enkeltavdelinger med høyt fravær. Sykemeldte er innkalt til informasjonsmøter. Vi har tilbudt influensavaksine til alle, 119 benyttet seg av det.

Beredskap og internkontroll

Arbeidet med endring av beredskapsplanen for å tilpasse den til kommunens organisasjonsform og ledelsesstruktur har tatt mer tid enn først forutsatt. Arbeidet med planen er dynamisk og endringer skal gjøres kontinuerlig. Det er i 2019 utført 1 skrivebordsøvelse, hvor beredskapsledelsen fikk opplæring i bruk av nødnett. Det var 1 hendelse (Bjørkeveien) hvor vi satt begrenset beredskapsledelse og løste oppgaven på lavest mulig nivå. Vi har interkommunal beredskapsgruppe med Hå, Klepp og Time kommune. Der samarbeider vi på tvers, og drar nytte av kunnskap og erfaringer fra hverandre. 2019 har vist at beredskapsarbeid krever større ressurser enn det kommunen avsatte i 2019.

Arbeidet med kommunens internkontroll håndteres i hovedsak gjennom Compilo, som siden 2013 har vært etablert for systematisk oppfølging av avvik ut fra etablerte lover, retningslinjer og prosedyrer. Innen økonomiforvaltningen er vesentlige deler av internkontrollen håndtert gjennom veletablerte rutiner for anskaffelser, fakturahåndtering og avstemming av bankkonti og kontoer i balansen. Vi har fortsatt hatt fokus på å jobbe for å begrense antall bestillere/innkjøpere gjennom å øke kompetansen blant disse. Dette for å effektivisere anskaffelsesprosessen og sikre at mest mulig av kommunens anskaffelser foretas gjennom etablerte innkjøpsavtaler. Det er etablert forbedringsrutiner knyttet til kontroll av momskompensasjonskravet, for å sikre at riktig beløp blir refundert.

10 – faktor, ny medarbeiderkartlegging

Tallene er fra 2019. Medarbeiderkartleggingen skal gjentas i 2021.

Faktor	Navn	Gjesdal	Landssnitt
Faktor 1	Oppgavemotivasjon	4,4	4,3
Faktor 2	Mestringstro	4,3	4,3
Faktor 3	Selvstendighet	4,2	4,2
Faktor 4	Bruk av kompetanse	4,3	4,3
Faktor 5	Mestringsorientert ledelse	4,1	4
Faktor 6	Rolleklarhet	4,3	4,3
Faktor 7	Relevant kompetanseutvikling	3,7	3,7
Faktor 8	Fleksibilitetsvilje	4,5	4,5
Faktor 9	Mestringsklima	4,3	4,1
Faktor 10	Nytteorientert motivasjon	4,7	4,7

Personal og likestilling

Rekruttering

Oversikt kvinner og menn i de ulike sektorene fra PAI (kommunal statistikk).

Antall årsverk og antall ansatte kan avvike fra det som blir oppgitt fra hvert tjenesteområde da PAI også omfatter timelønnte stillinger.

Sektor	Antall		Andel (i prosent)	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
I ALT	800	149	84	16
Sentraladministrasjonen	21	9	70	30
Oppvekst	423	62	87	13
Skoleadministrasjon	2	1	67	33
PP-tjeneste	5	0	100	0
Grunnskole	224	45	83	17
Barnehager	175	7	96	4
Fritidshj/skolefritidsordn	2	0	100	0
Øvrig oppvekst	15	9	63	38
Helse/sosial	303	33	90	10
Administrasjon	16	3	84	16
Alm helsevern	38	5	88	12
Somatiske sykehjem	1	0	100	0
Alders- og sykehjem	107	5	96	4
Psykiatriske sykehjem	1	1	50	50
PU	54	13	81	19
Hjemmehjelp/-sykepleie	72	4	95	5
Sosialhjelp	14	2	88	13
Kultur	19	9	68	32
Teknisk sektor	34	36	49	51
Ymse	0	0	0	0

Lønns- og arbeidsvilkår

Ansatte etter årsverk, gjennomsnittlig månedsfortjeneste, fordelt på kvinner og menn.

Arbeidstakergruppe	Antall årsverk	Månedsfortjeneste menn og kvinner	Månedsfortjeneste kvinner	Månedsfortjeneste menn
Ledere kap. 3.4.1	6	78 403	74 875	80 167
Ledere kap. 3.4.2	42	56 250	54 270	60 639
Ledere kap. 3.4.3	20	50 674	51 629	44 278

Kap. 3.4.1 er rådmannen og hans ledergruppe. Kap. 3.4.2 er alle avdelings-/virksomhetsledere. Kap 3.4.3 er ledere på nivå under avdelings-/virksomhetsledere.

Lønnsutvikling for fast og timelønnte hoved- og bistillinger. Tall pr 1.12.18 og 1.12.19. Alle ansatte.

Kjønn	Månedsfortjeneste 2019	Grunnlønn 2019	Endring i månedsfortjeneste 2018-2019	Endring i grunnlønn 2018-2019	Ansatte 2019	Årsverk 2019	Endring i årsverk 2018-2019
Kvinner og menn	44.217	42.144	4,5%	4,4%	974	809	3,4%
Kvinner	43.534	41.463	4,9%	4,8%	816	677	4,0%
Menn	47.720	45.639	3,4%	2,9%	158	132	0,4%

Ansatte fordelt på stillingsprosent og kjønn i Gjesdal kommune. Tall pr 1.12. det enkelte år

Stillingsstørrelse per ansatt	Kjønn	Årstall 2017		2018		2019	
		Antall ansatte	Prosent	Antall ansatte	Prosent	Antall ansatte	Prosent
0 - 24,9%	Kvinner og menn	62	6,6	56	5,8	58	6,0
	Kvinner	48	6,1	43	5,4	42	5,1
	Menn	14	8,9	13	8,3	16	10,1
25 - 49,9%	Kvinner og menn	38	4,0	64	6,7	54	5,5
	Kvinner	30	3,8	52	6,5	43	5,3
	Menn	8	5,1	12	7,6	11	7,0
50 - 74,9%	Kvinner og menn	159	16,9	157	16,4	139	14,3
	Kvinner	142	18,1	143	17,9	131	16,1
	Menn	17	10,8	14	8,9	8	5,1
75 - 99,9%	Kvinner og menn	177	18,8	159	16,6	167	17,1
	Kvinner	170	21,7	154	19,2	159	19,5
	Menn	7	4,5	5	3,2	8	5,1
100%	Kvinner og menn	506	53,7	522	54,5	556	57,1
	Kvinner	395	50,3	409	51,1	441	54,0
	Menn	111	70,7	113	72,0	115	72,8

*) Tabellen handler om stillingsstørrelse pr. ansatt. Derfor vil f. eks. en person med to stillinger på hhv. 20 og 50% bli tilordnet gruppen 50 - 74,9%. Stillinger i andre kommuner er ikke tatt med i vurdering av en ansatts stillingsstørrelse.

Sykefravær

	1.10.13 – 30.9.14	1.10.14 – 30.9.15	1.10.15 – 30.9.16	1.10.16 – 30.9.17	1.10.17 – 30.9.18	1.10.18 – 30.9.19
Føllestjenester	1,9	3,9	6,4	3,9	5,3	3,7
Opplæring/Oppvekst fra 3.kvartal 18	4,8	6	5,2	4,3	4,7	5,5
Kultur og samfunn	6,4	8,5	6,2	8,5	6,8	5,9
Helse og velferd	6,6	7,1	7,4	7,5	8,8	7,5
Barnehage	8,7	9,5	7	8,5	7	
Hele kommunen	6,3	7,3	6,4	6,6	6,7	6,1

For øvrig er sykefraværet for kvinner på 6,7% og for menn 3,1%.

Utviklingsmuligheter

Det er ulike utviklingstiltak i de forskjellige tjenesteområdene, disse gjelder uavhengig av kjønn. Dette gjelder både på fag og ledelse, og ikke minst at ansatte uten fagutdanning gis mulighet for å ta fagbrev.

Beskyttelse mot trakassering og diskriminering

Vi vedtok handlingsplan for mangfold i 2010 og har nå tatt inn en mangfoldserklæring i alle våre stillingsannonser. I tillegg skal søkere med nedsatt funksjonsevne eller med annen etnisk bakgrunn innkalles til intervju når de er kvalifisert for stillingen.

Vi er dessuten aktive i å tilby språkpraksisplasser og andre typer praksisplasser i ulike avdelinger i samarbeid med NAV.

Tverrfaglig utviklingsarbeid

Kontinuerlig utviklingsarbeid bidrar til å sette Gjesdal kommune bedre i stand til å møte fremtidens krevende utfordringer. Her vises et avgrenset utvalg av gjennomførte tiltak. I tillegg viser tjenesteområdene flere tiltak i områdets kapittel.

Smart Gjesdal

Smart Gjesdal er et veikart og kommunens hovedstrategi for å skape attraktive og bærekraftige lokalsamfunn i Gjesdal kommune. Dette betyr å arbeide for et samfunn som skaper miljømessig, økonomisk, sosial og demokratisk bærekraft og utvikle digitale, fremtidsrettede løsninger som bidrar til dette. Det er derfor mye som kunne vært nevnt i forbindelse med Smart Gjesdal, siden det handler om hvordan vi svarer opp disse verdiene og ambisjonene i det daglige

arbeidet. Men noen nøkkelområder kan nevnes her.

- Veveriet er etablert som kulturelt kraftsenter og samskapingsarena – nå handler det om å videreutvikle stedet.
- Boligplanen ble utarbeidet og vedtatt med betydelig medvirkning og involvering fra flere målgrupper.
- Arbeides fremdeles for felles energiløsning i sentrum.
- Busstopparken ferdigstilt, som vil være en nøkkel videre i å etablere et mobilitetsknutepunkt i sentrum.
- Promotering av el-sykler – deltakelse Sykletiljobben-kampanjen, bl.a. med arrangementer i europeisk mobilitetsuke.
- En stadig intern utvikling mot bedre og mer effektive digitale løsninger innenfor generell saksbehandling og oppgaveløsning.
- Det tilrettelegges løpende for økt el-bil bruk
- Gjesdal kommune har hatt stand på Nordic Edge Expo og flere innlegg under denne felles regionale standen.
- Deltok med våre nabokommuner under Arendalsuka med felles parole «smartere sammen».
- Igangsatt FoU-prosjekt med Lyse AS om fuktmåling i kommunale bygg.
- Innovasjonsprosjekt med Smart Plant/Clevair rundt energieffektivisering i gang.
- Små har gjennomført og aktivisert utrolig med folk innenfor det brede begrepet sosial bærekraft.
- Nådd nye faser i Smart Gjesdal-prosjektet på selvkjørende busser – Fabolus.
- Stor aktivitet både når det gjelder besøk fra kommuner og foredrag om Smart Gjesdal.

Lean-arbeidet i Gjesdal

Lean i Gjesdal handler om å skape en forbedringskultur og om å bygge en lærende organisasjon. Alle de ca 1000 ansatte i Gjesdal kommune skal involveres, ansvarliggjøres og myndiggjøres. Alle avdelinger har nå fått en grunnopplæring i Lean.

- Det er gjennomført 1 stk nettverkssamling for Lean-avdelinger.
- Det er gjennomført 1 stk ledersamling (Lederforum).
- Arbeidet for å bruke Lean-tenkning er tatt med videre i revidering av kommuneplan.
- Det ble satt i gang en egen Leanopplæring for en utvidet RLT-gruppe. Som en del av denne samlingen ble det blant annet arrangert en studietur til Vestre-Toten (24.-25.okt).
- Ansatte og avdelinger fra Gjesdal kommune har holdt innlegg på ulike konferanser.

- Gjesdal kommune mottok årets inspirasjonspris på Leankonferansen på Sola i september
- Private og offentlige virksomheter har besøkt Gjesdal for å lære om Lean.
- Utviklingsgruppa har gjennomført faste møter i 2019 – ca 2 møter hver måned. Hovedfokus på møtene har vært å følge opp innholdet i strategiplanen.
- Telleapparatet oppsummering 2019:
 - **6552** nye saker i 2019 (5913 i 2018)
 - 4653 løste saker i 2019 (4404 i 2018)
- I tillegg til telleapparatet har Forbedrings-speilet vært ett viktig verktøy for å følge opp og veilede avdelingene i arbeidet med kontinuerlige forbedringer (å skape en forbedringskultur).

Fellestjenester

Hovedmål

- Service til innbyggerne gjennom å yte et bredt spekter av samordnede støttetjenester med god kvalitet.
- Service til tjenesteområdene gjennom å yte et bredt spekter av effektive og fremtidsrettede støttetjenester av god kvalitet.

Viktige vedtak/tiltak 2019

- Boligkontor etablert 1.aug, fullt bemannet fra og med april 2020. Har en viktig samordningsfunksjon knyttet til ulike boligbehov.
- Økt flyt i boligforvaltningen, flere leietakere er over i det private leiemarkedet
- Arbeid startet på oppdatering av kommunens digitaliseringsstrategi der visjonen er: *Innbyggere og næringsliv i Gjesdal skal få en enklere digital hverdag og ha god tilgang til offentlige digitale tjenester. Ansatte i Gjesdal skal ha høy digital kompetanse og skal ha en enkel digital hverdag.*
- Parallelt er flere rutiner og hjelpemidler etablert for at ansatte skal få en enklere digital hverdag:
 - Rutine for gjennomføring av digitaliseringsprosjekt.
 - Gjesdalmåten er en veileder for både nyansatte og eksisterende ansatte i den nye digitale hverdagen og den vil bli oppdatert fortløpende. Den består foreløpig av to sider – en side med visuell oversikt over hvor vi lagrer og deler filer og dokumenter, og en side med oversikt over kommunikasjonsverktøy og når de kan brukes.
 - KS læring tatt i bruk for elæringskurs og påmelding til interne kurs og arrangement.
- Vi oppdaterte Microsoft pakken og har fått flere nye samhandlingsverktøy, bl.a. Teams. Dette gjør at ansatte har tilgang til dokumenter og digitale samtaler fra mobiler, nettbrett eller pc og kan samhandle på nye, moderne måter.
- Gjesdal kommune en lærende organisasjon - strategiplan vedtatt
- Styrket innsats innen næring og reiseliv i tråd med arbeidet knyttet til attraktivitet.
- Kommuneadvokat for første gang i Gjesdal etter samarbeid med Time kommune, styrker kommunens juridiske kompetanse

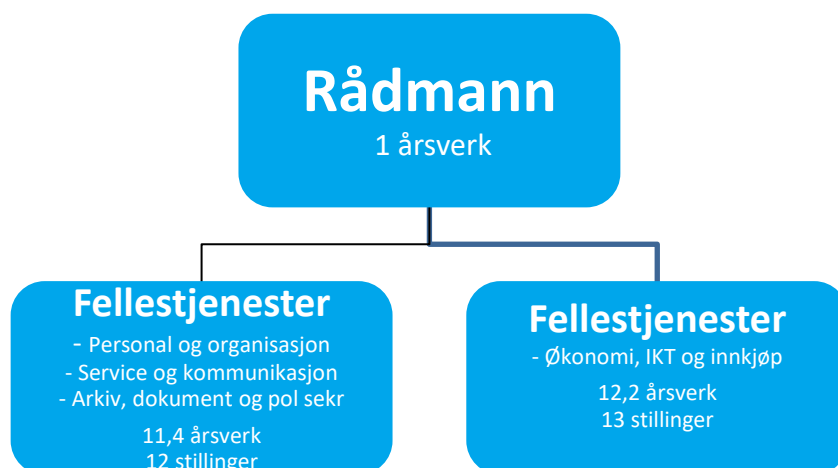
- Ny HR-rådgiverstilling opprettet og besatt for å styrke rådgivning og støtte til ledere.
- Heltidskultur gir resultater og videreføres etter vedtak i kommunestyret.
- Kommunestyre- og fylkestingsvalget ble gjennomført på en god måte, og valg-deltakelsen økte til 65,6 % (60,9 i 2015).
- Publikumsmottaket ble flyttet til Veveriet fra åpningen i oktober og kommunes service til innbyggerne er forsterket.
- Det ble gjennomført 32 visjoner i kommunal regi i 2019.

Resultater 2019

- Økt utlån av startlån
- Utvidede muligheter for samhandling internt gjennom nye digitale løsninger
- Ny anskaffelsesstrategi 2019-2022 utarbeidet og vedtatt
- Økning i digitale fakturaer – både inngående og utgående fakturaer.

Noter til tabeller

1. Betydelig økning i utlån av startlån. Fra og med 2018 finansieres hele boligkjøpet gjennom Husbankens ordning for startlån.
2. Andel e-faktura/avtalegiro fortsetter å øke og med noe høyere fart enn tidligere år.
3. Det er jobbet målrettet med å få flest mulig leverandører til å sende elektroniske fakturaer til kommune, og fra 2016 har andelen økt fra 61 % til 78 %. Antall leverandører holder seg relativt stabilt.
4. Fellestjenester brukte 314 000 av overskuddsfond i 2019. Dette var ekstraordinære utgifter blant annet til anskaffelse av nye digitale løsninger.
5. Målsetting i forhold til administrativ ressursbruk ble ikke nådd, men Gjesdal brukte 5 % mindre enn ref.gruppe til administrasjon.
6. Antall årsverk er under måltall, tallet vil øke når boligkontoret er fullt bemannet i 2020.
7. Målsetting ble ikke nådd, men sykefraværet var noe lavere i 2019 enn i 2018.

Nøkkeltall

Innbyggere og brukere	Note	2016	2017	2018	2019
Antall videreutlån fra Husbanken	1	123	127	121	134
Antall nye videreutlån	1	7	7	6	13
Utlånt pr. 31.12 (tall i hele tusen)	1	56.574	60.813	66.602	85.304
Antall skatteyttere		9.745	9.807	9.755	
Antall med firmaskatt		496	528	561	
Antall skattytere med restskatt		3.117	3.158	3.170	
Antall skattytere med til gode		6.628	6.649	6.585	
Antall brev sendt med SVAR UT		696	6.015	15.852	17.669
Antall utsendte fakturaer	2	25.894	25.946	26.332	25.318
Andel e-faktura/avtalegiro	2	51,51 %	55,15 %	57,93 %	62,51 %
<i>Leverandører/fakturaer</i>					
Antall fakturaer	3	16.303	15.879	16.262	17.505
Antall e-faktura inngående	3	9.972	10.965	11.742	13.684
Andel e-faktura inngående	3	61,2 %	69,0 %	73 %	78,2 %
Andel kjøp e-handel	3	10,6 %	11,0 %	11,2 %	11,5 %
Antall leverandører	3	1.593	1.600	1.599	1.634
Antall lev. med kjøp < 1000 kr	3	153	158	147	136

Økonomi	Note	2016	2017	2018	2019
Regnskapstall (hele tusen)					
Netto utgifter		31.361	32.138	30.908	33.614
Herav overført til neste år/brukt fra tidl.	4	390	51	78	-314
Disponible midler på fond	4	1.073	1.124	1.202	888

Måltall

Område	Note	2017	2018	Mål 2019	2019
Økonomi					
Driftsutg. til adm,styring i % av ref gruppe	5	95,6 %	93,9 %	94 %	95 %
Medarbeidere					
Antall årsverk	6	23,1	22,6	25,6	23,6
Sykefravær	7	3,9 %	5,3 %	3 %	3,7%

Ref.gruppe: Eigersund, Strand, Klepp, Time og Hå.

Årets gladnyhet!

Stor økning i innbyggere som har fått hjelp til å skaffe seg sin egen bolig.

Oppvekst

Hovedmål

- **Barn og unge trives.**
- **God læring og utvikling for alle.**
- **Ruste barn og unge til å mestre livet sitt.**

Strategier

- Barn og unge blir spurt, hørt og tatt på alvor.
- Tidlig innsats og helhetlig hjelp til barn og familier.
- Systematisk arbeid for å fremme god fysisk og psykisk helse.
- Kontinuerlig kompetanseutvikling i barnehager, skoler og hjelpetjenester.
- Bedre tverrfaglig innsats (BTI) implementeres i Gjesdal.
- Bruke læringsteknologi for å fremme læring, motivasjon og tilpasset opplæring.
- Styrke arbeidet med å skape et trygt og godt læringsmiljø.
- Vektlegge gode kollektive arbeidsfellesskap der en deler og utvikler beste praksis.

Oversiktsbilde i oppvekst

Tjenesteområdet Oppvekst har stort fokus på å utvikle gode tjenester for barn og unge. Det jobbes systematisk og i tråd med kommuneplanens mål om gode oppvekstforhold for alle barn og unge. Noe av det som har preget 2019 kan oppsummeres slik:

- Et stort utviklingsfokus og systematisk jobbing slik at alle barnehager på sikt kan klassifiseres som høykvalitetsbarnehager.
- Det har blitt jobbet godt i alle skoler for å forberede innføring av ny læreplan fra august 2020.
- Bedre tverrfaglig innsats (BTI) har hatt stort fokus. Det er etablert en slagkraftig prosjektgruppe som er handlingsorientert.
- Høsten 2019 så vi at flere ungdommer hadde utfordringer. De er få, men de viste godt igjen. Det ble jobbet godt tverrfaglig, som en del av det rus- og kriminalitetsforebyggende arbeidet, rundt disse utfordringene. Tettere oppfølging og hjelp har bidratt til en positiv utvikling.
- Det har vært en økning i behov for spesialpedagogisk hjelp i barnehagene og spesialpedagogikk undervisning i skolene i 2019. Det jobbes på systemnivå for å endre denne tendensen.
- De økonomiske rammene oppleves stramme. Tjenesteområdet gikk på et merforbruk og blir nødt til å sette inn tøffe tiltak for å komme i tråd med de økonomiske rammene.

SKOLE

Viktige vedtak i 2019

- Det inngås kontrakt med Universitetet i Stavanger om å delta i Forskningsprosjektet «Resilient» med Gjesdal Ungdomsskole og ungdomstrinnene på Oltedal og Dirdal. Det er elever på 8. trinn og deres lærere som skal være med i forskningsprosjektet som har oppstart høsten 2020. «Resilient» har som mål å øke trivsel og motivasjon blant elever i ungdomsskolen.
- Som en del av Jærskulen har Gjesdal fornyet prosjektavtalen CLAE sammen med regionen Dunkerque og Universitetet i Stavanger. CLAE er et relevant og viktig prosjekt gjennom Erasmus+, EUs program for utdanning. Prosjektet har fått tittelen "Critical Literacy and Awareness in Education". De neste 2 ½ årene skal lærere og forskere samarbeide tett for å finne ut hvordan vi kan styrke kritisk tenkning blant elevene.
- Solås og Bærland skole inngår kontrakt med Høyskolen på Vestlandet og deltar i SEFAL (Senter for fysisk aktiv læring i skolen). Målet er å bidra til at elever kan få ei mer aktiv, praktisk og variert undervisning.
- Utvalg for Levekår vedtok at Jærskulesamarbeidet går fra å være et femårig prosjekt til fast ordning.
- Utvalg for levekår viderefører prøveordningen med uttalelse og forslagsrett for representant for foresatte i skole og barnehagesaker.

Resultater 2019

- Skolene gikk med et merforbruk. Rammene er svært utfordrende.
- Vi har flere elever med omfattende hjelpebehov 1.- 7.klasse som er tilknyttet SFO.
- Antall elever som trenger tett oppfølging i forhold til sin psykiske helse eller atferd øker.
- Nasjonale prøver viser resultater over landsgjennomsnittet. Ikke minst er det gledelig at Gjesdal har relativt få elever på de laveste mestringsnivåene.
- Antall elever som melder om mobbing i Gjesdal er redusert.
- 10 lærere har deltatt i det statlige videreutdanningsprogrammet "kompetanse for kvalitet"

- Sykefraværet vises nå samlet for hele oppvekst, og var siste året 5,5 %.
 - Gjennomføringstall videregående skole 2018-19 (Elever som gikk ut av grunnskolen i 2013): Gjennomførte bare 67,6 % av elevene etter 5 år. Det ser imidlertid ut som at det er høyere gjennomføring etter 1. år i vgs for de elevene som gikk ut av grunnskolen i 2017 og 2018.
 - Eksamen: Gjesdalelevne ligger på eller over landsgjennomsnittet.
3. Kulturskolen har noen færre elever enn året før. Vi har stor tro på at flyttingen til Veveriet vil gi en økning i elevtallet.
 4. Vi har en nedgang i elever som får særskilt norskopplæring.
 5. Ressursinnsatsen per elev viser at Gjesdal driver «billigere» enn våre referansekommuner. Det har vært svært krevende å holde kostandene nede og skolene hadde et merforbruk. Å bruke så lite midler til undervisningsmaterieell vil bli utfordrende framover med henblikk på innføring av ny læreplan i august 2020.
 6. Lesing: 5. trinn gjør det svært bra sammenlignet med nasjonale tall og kommuner som er i referansegruppen. Andelen elever som scorer på det høyeste (nivå 3) har gått opp, og andelen på det laveste mestringsnivået (nivå 1) har gått ned. Jentene scorer likevel vesentlig bedre på høyeste mestringsnivå enn guttene.

Noter til tabeller

1. Lærertettheten er noe dårligere enn referansekommunene.
2. Antall elever som har behov for spesialundervisning fortsetter å øke. Det er vanskelig å finne en årsak til denne utviklingen. En mulig årsak er at ressursene til tilpasset undervisning er redusert og at det tydeliggjør behov for spesialundervisning. Det er og i år flest gutter som mottar spesialundervisning (72 gutter og 48 jenter).

Nøkkeltall

Innbyggere og brukere	Note	2016	2017	2018	2019
Målgruppe for tjenestene					
Antall grunnskoleelever i Gjesdal kommune		1.714	1.707	1.728	1.779
Lærertetthet i Gjesdal 1. – 7.kl pr oktober Gj.sn. ref. kommuner	1	13,3 12,8	14,0 12,8	13,8 13,4	13,9
Lærertetthet i Gjesdal 8. – 10.kl pr. oktober Gj.sn. ref. kommuner	1	15,6 13,3	13,6 13,8	13,1 13,8	13,8
Elever som får enkeltvedtak i forhold til spesialundervisning oktober	2	76	106	119	120
Elever med særskilt norskopplæring (frem.språk)		63	34	45	27
Kulturskolen: Elevtall	3	303	308	318	280

Økonomi	Note	2016	2017	2018	2019
Brutto driftsutgifter til grunnskoleundervisning per elev	4	85.762	87.844	91.944	93.651
I referansegruppe		92.215	94.684	97.323	100.351
Brutto driftsutgifter til grunnskoleundervisning per elev, i % av ref.gr.	4	93,0 %	92,8 %	94,4 %	93,3 %
Driftsutgifter til undervisningsmaterieell pr. elev, i % av ref.gr.	4	59,8 %	63,6%	51,8 %	57,2 %
Regnskapstall (hele tusen)					
Netto utgifter (inkl fondsavsetning)		147.385	148.518	152.550	164.157
Overført til neste år		1.782			
Merforbruk/underskudd i forhold til budsjettramme			249	3.892	2.196
Disponible midler på fond		8.783	10.543	6.337	4.141

Måltall

	Note	2017	2018	Mål 2019	2019
Dekningsgrad SFO		46,7%	46,0%		42,9%
Dekningsgrad kulturskolen i % av grunnskoleelever		18,0%	18,4%		21,2 %
Gj.sn % elever i 2.kl som ligger på eller under kritisk grense i regning	5	15,4%	19,3%		
Gj.sn % elever i 5.kl som ligger på laveste nivå på de nasjonale prøvene i lesing	6	17,1%	15,6%	19 %	12,5%
Grunnskolepoeng 10.kl (Gjennomsnitt av avsluttende karakterer som føres på vitnemålet ganget med 10.)		41,9	41,9	40,1	43,1
Sykefravær		4,6%	4,7%	5 %	5,5 %

BARNEHAGE

Delmål:

Barnehagene skal være Høykvalitetsbarnehager med høy kvalitet på hverdagssituasjonene. Et kompetent personale som er i utvikling. Revidere behov for barnehageplasser årlig ut fra tilgjengelig informasjon om befolkningsvekst og utarbeidet barnehage- og skolebruksplan.

Viktige vedtak 2019

- Felles faglig plattform for barnehagene og barnehageansattes arbeid fastsettes.
- Bruk av CLASS – Classroom Assessment Scoring System som en del av kvalitetsutviklingsarbeidet innføres.
- Barn som fyller ett år i perioden 01.08. – 31.12.19 kan velge oppstart i barnehage inntil 01.01.
- Søknad om barnehageplass skal forsøkes innfridd gjennom hele året.
- Gjesdal kommune har sammen med Region Sør (kommunenene fra Sandnes og sørover) har vedtatt felles kompetanseplan i Rekompeordningen i samarbeid med universitetet i Stavanger.
- Eier av Kollberge barnehage la ned driften.
- Utvalg for Levekår viderefører prøveordningen med uttalelse og forslagsrett for representant for foresatte i skole og barnehagesaker.

Resultater 2019

- Alle barnehagene er med i utvikling av felles beste praksis
- To ansatte er sertifisert i CLASS
- Alle som ønsker en plass i barnehage har fått tilbud om det per 31.12.2019.
- Reduksjon i antall barnehageplasser med ca 36 plasser, uten oppsigelser av ansatte.
- Mangel på barnehagelærere er fortsatt en stor utfordring. Det er kun en barnehage i kommunen som ikke har dispensasjoner fra utdanningskravet. Det er gitt totalt dispensasjon for totalt 15,6 årsverk.

- Få ansatte tar videreutdanning tilrettelagt av Udir.
- Sykefraværet er redusert siste året.
- Økning i antall barn med behov for mye ressurser, både som spesialpedagogisk tilbud og ved tilrettelegging pga helsemessige årsaker. Utfordrende budsjettammer reduserer muligheten for å arbeide forbyggende.
- Brukerundersøkelsen for barnehagene lå over snittet i Rogaland på faktoren «Relasjon mellom barn og voksen».
- Solås barnehage var for andre år på rad blant de 100 barnehagene i landet som fikk høyest score på brukerundersøkelsen.
- Som ledd i rekruttering av flere menn til barnehagene, ble det gjennomført forsøk med lekeressurs fra ungdomsskolen i tre barnehager.

Noter til tabeller

- Antall barn i barnehage er oppgitt for både kommunale og private barnehager. Nedgang i antall barn i kommunale barnehager utgjør 9 småbarn og 30 store barn.
- Fra 2018 brukes Utdanningsdirektoratets brukerundersøkelse.
- Antall barn korrigert per årsverk i grunnbemanning i kommunale barnehager har ikke økt fra 2018 til 2019.
- Andelen barn med enkeltvedtak om spesialpedagogisk hjelp har gått ned, men antall timer per vedtak har økt. I 2019 har 14 barn vedtak om over 20 timer per uke, mens antallet i 2018 var 7. I tillegg er det innført vedtak om rett til tilrettelegging av barnehagetilbud for barn med nedsatt funksjonshemning (4b).
- Andel barn med redusert foreldrebetaling og gratis kjernetid har hatt en stor økning.

6. Til tross for ulike tiltak har vi ikke klart å rekruttere tilstrekkelig antall barnehagelærere.
7. Andel ansatte med fagbrev i Barne- og ungdomsarbeiderfaget er stadig økende.
8. Det er en nedgang i antall mannlige ansatte.
9. Sykefraværet er redusert.

Nøkkeltall

Innbyggere og brukere	Note	2016	2017	2018	2019
Målgruppe for tjenestene					
Antall barn med barnehageplass	1	882	839	848	802
Andel barn 1-5 år med barnehageplass i ref. gruppa		89,1 %	89,3 %	89,9 %	89,1 %
		88,7 %	88,4 %	88,1 %	89,1 %
Brukertilfredshet, samlet for alle barnehagene	2	5,2	-	4,5	4,5

Økonomi	Note	2016	2017	2018	2019
Produktivitet:					
Brutto driftsutgifter pr. barn pr oppholdstime i ref. gruppa		52,9 49,6	55,6 51,8	60,3 57,3	62,7 60,2
Regnskapstall (hele tusen)					
Brutto driftsutgifter		116.773	121.718	124.600	124.173
Mer-/mindreforbruk i forhold til budsjettramme		786	-97	1.502	-1.851
Disponible midler på fond		3.194	3.097	4.599	2.748

Måltall

Område	Note	2017	2018	Mål 2019	2019
Innbyggere og brukere					
Andel barn med deltidsplass		8,6%	9%		5,9 %
Andel barn med enkeltvedtak	4	3,4%	3,5%		3,4 %
Antall barn med vedtak om tilrettelegging	4b		1		4
Andel barn med redusert betaling	5	6,0%	8,7%		12,7 %
Andel barn med gratis kjernetid		3,3%	6,0%		11,1 %
Medarbeidere					
Andel ansatte med dispensasjon fra krav om barnehagelærerutdanning	6	10%	21%		17,6 %
Andel ansatte med fagbrev i barne- og ungdomsfaget	7	18,1%	22,4%		35 %
Andel ansatte menn til basisvirksomhet	8	5,4 %	8,8 %		6,3 %
Sykefravær	9	6,5 %	7,0 %	6,0 %	5,5 %*

*gjennomsnittlig for hele oppvekst

HELSESTASJON/FAMILIESENTER OG BARNEVERN

Viktige vedtak 2019:

- Endringer i retningslinjer fra Helsedirektoratet medfører at helsestasjonen må legge til rette for mer gruppevirksomhet. Vi har derfor grupper for alle 4 uker, 4 måned og 18 måned. I tillegg med oppstart av COS-P for småbarnsforeldre.
- «Veileder til forskrift om kommunens helsefremmede og forebyggende arbeid i helsestasjon- og skolehelsetjeneste» er erstattet med «Nasjonal faglig retningslinje for det helsefremmende og forebyggende arbeidet i helsestasjon, skolehelsetjeneste og helsestasjon for ungdom»
- Helsestasjon for ungdom tilbyr innlegging av spiral og innsetting av p-stav. Lege har blitt ansatt i 10% stilling.
- Alle skoler skal ha tilbud om grupper for barn med to adresser (skilsmissegrupper).

Resultater 2019

2019 har vi jobbet videre med innlemming av de nye retningslinjene i arbeidet på helsestasjon og i skolehelsetjenesten.

For helsestasjon 0-5 år innebærer det flere konsultasjoner per barn (økning fra 11-14 konsultasjoner), legekonsultasjon også på 2 år (i tillegg til 6 uker, 1 år og skolestart), gruppevirksomhet for alle 4 uker, 4 måned og 10 måned. Gruppene drives som et samarbeid mellom helsesykepleier, jordmor og fysioterapeut.

Skolehelsetjenesten innebærer nye retningslinjer bl.a skolestart alle 1. klasse, helsesamtale alle 8. klasse og mer fokus på arbeid på systemnivå. Det tilbys nå grupper for barn med to adresser (Skilsmissegrupper) på alle skoler. Stor pågang på helsesykepleier både av barn/ungdom, foreldre og ansatte på skole.

- 3 ansatte har tatt sertifisering i NBO (Newborn Behavior Observation) som brukes inn mot barn 0-3 mnd for å styrke samspillet mellom barn og foreldre.

Helsestasjonstjenester til flyktninger: Flexid, kurs for ungdom med tverrkulturell bakgrunn. Et kurs på Gjesdal ungdomsskole for 9-10 trinn. Har samtidig oppstart av gruppe (16-20 år) sammen med ansatt i ungdomshuset. Åpen dør en gang i uken på Veveriet for flyktninger. Grupper for barn 5-7 trinn på Ålgård skole med tverrkulturell bakgrunn. Kvinnegrupper – med fokus på kvinne helse, mors rolle, egen kultur i møte med norsk kultur.

Jordmortjenesten Økt fokus på hjemmebesøk av jordmor 1-3 dager etter hjemkomst. Oppstart i Gjesdal kommune jan 2018. Se resultater i tabell.

Familiesenteret

- Det vært gjennomført COS-P kurs for småbarnsforeldre (0-12år) og storbarnsforeldre (12-18år) gjennom 2019. COS-P handler om å gi foreldre verktøy til å forstå og møte barnets følelsesmessige behov, forstå signaler og styrke relasjon og kommunikasjon mellom barn og foreldre.

- Familiesenteret har startet med minikurs for foreldre ang tematikk som går igjen hos familier som tar kontakt. Kurs ang angst og engstelse har vært gjennomført og flere temaer er under planlegging.

HFU – Helsestasjon for ungdom, har fått nye lokaler i Veveriet fom nov 2019. Lege HFU ble ansatt i 10% stilling fom oktober 2019. Lege har lokaler i HFU, Veveriet.

Noter til tabeller

1. Elektroniske fødselsmelding fra SUS fungerer ikke alltid optimalt, noe som medfører sein beskjed til kommunen ang fødsel. Alle nyfødte får tilbud om hjemmebesøk innen 7-10 dager etter fødsel. Største utfordring for å oppnå kravet er helg, røde dager, reinnleggelser SUS.
2. Hjemmebesøk av jordmor startet 01.01.18 da vi økte jordmorressursene. Dette har vært et krav fra helsemyndighetene siden 2012. På grunn av for lite ressurser og helg, ferier, klarer vi ikke å tilby innen fristen mer enn tabellen viser.
3. HFU – prosjekt HPV vaksinerings av unge kvinner, som har pågått fra 2017- juni,2019, er nå avsluttet.
4. Normtall fra Helsedirektoratet er 100% stilling per 300 barn. Vi har et stykke igjen for å oppfylle normtallet. Helsesykepleierne får ikke nok tid til å følge opp barn, unge og deres familier. Dette ser vi spesielt ang psykisk helse og overvektsproblematikk.
5. I kommuneplanen står det at vi skal prioritere 0-3 år og viktigheten av tidlig innsats. På bakgrunn av dette har vi begynt å telle antall ekstrakonsultasjoner 0-3 år fra og med 2019. Det vil si antall oppfølginger av barn 0-3 år utenom det faste programmet på helsestasjonen.
6. 2018 – startet med å telle antall brukere ikke antall familier.
7. I 2016 hadde vi et Oppvekstteam. Fra og med 01.06.2017 omlegging til Familiesenter. Henvendelser gjelder forespørsel både ang brukere og tiltak inn mot ansatte.

Nøkkeltall

Område	Note	2017	2018	Mål 2019	2019
Innbyggere og brukere					
Andel hjemmebesøk av helsesykepleier til nyfødte innen to uker etter hjemkomst i %	1	82 %	85,4 %	90%	83,8 %
Hjemmebesøk jordmor (andel av nyfødte/innenfor 1-3 dager etter hjemkomst)	2		61%/33%	90%/90%	92%/65%
Andel barn som har fullført helseundersøkelse ved 2 års alder i %		94,6 %	96,1 %	100%	100%
Antall konsultasjoner på helsestasjonen for ungdom (HFU)	3	227	178	200	108
Andel stilling helsesykepleier i skolehelsetjenesten brukt på antall skoleelever	4	2,2/1703	2,2/1740	3,0	3,1/1810

Måltall

Område	Note	2016	2017	2018	2019
Innbyggere og brukere					
Antall barn født		176	178	148	165
Antall 1.konsultasjon nygravide hos jordmor		125	106	130	132
Nye meldinger til barneverntjenesten		163	163	146	
Andel barn med barnevernstiltak i % av ref.gr. i fht innbygg. 0-17 år		78%	88,5 %		
Ekstra konsultasjoner 0-3 år	5	-	-	-	760
Familiesenter: Antall brukere med oppfølging	6	109	114	140	231
Familiesenter: Antall henvendelser	7			171	135

Ref.gr. er Hå, Time, Klepp, Strand og Eigersund.

BARNEVERN

Resultater 2019

Som følge av den nasjonale kompetansesatsingen på kommunalt barnevern, har vi hatt medarbeidere på barnevernfaglige videreutdanninger innen juss, vurderinger ang barnas beste samt relasjonskompetanse i barnevernsarbeid. Hovedtema for interne utviklingstiltak gjennom året har vært styrking av barn og unges medvirkning og ivaretagelse av deres rettsikkerhet.

Nøkkeltall

Område	Note	2017	2018	Mål 2019	2019
Innbyggere og brukere					
Antall barn med hjelpetiltak/plassert utenfor hjemmet		80/13	91/14	90/10	89/9
Antall barn under omsorg		16	15	14	15

Økonomi og prioriteringer	Note	2016	2017	2018	2019
Netto utg. til barnevern pr. innbygger i % av referansegruppe		87,3 %	102,9 %	96,8 %	98,5 %

Måltall

Område	Note	2017	2018	Mål 2019	2019
Innbyggere og brukere					
Antall barn med hjelpetiltak/plassert utenfor hjemmet		80/13	91/14	90/10	89/9
Antall barn under omsorg		16	15	14	15

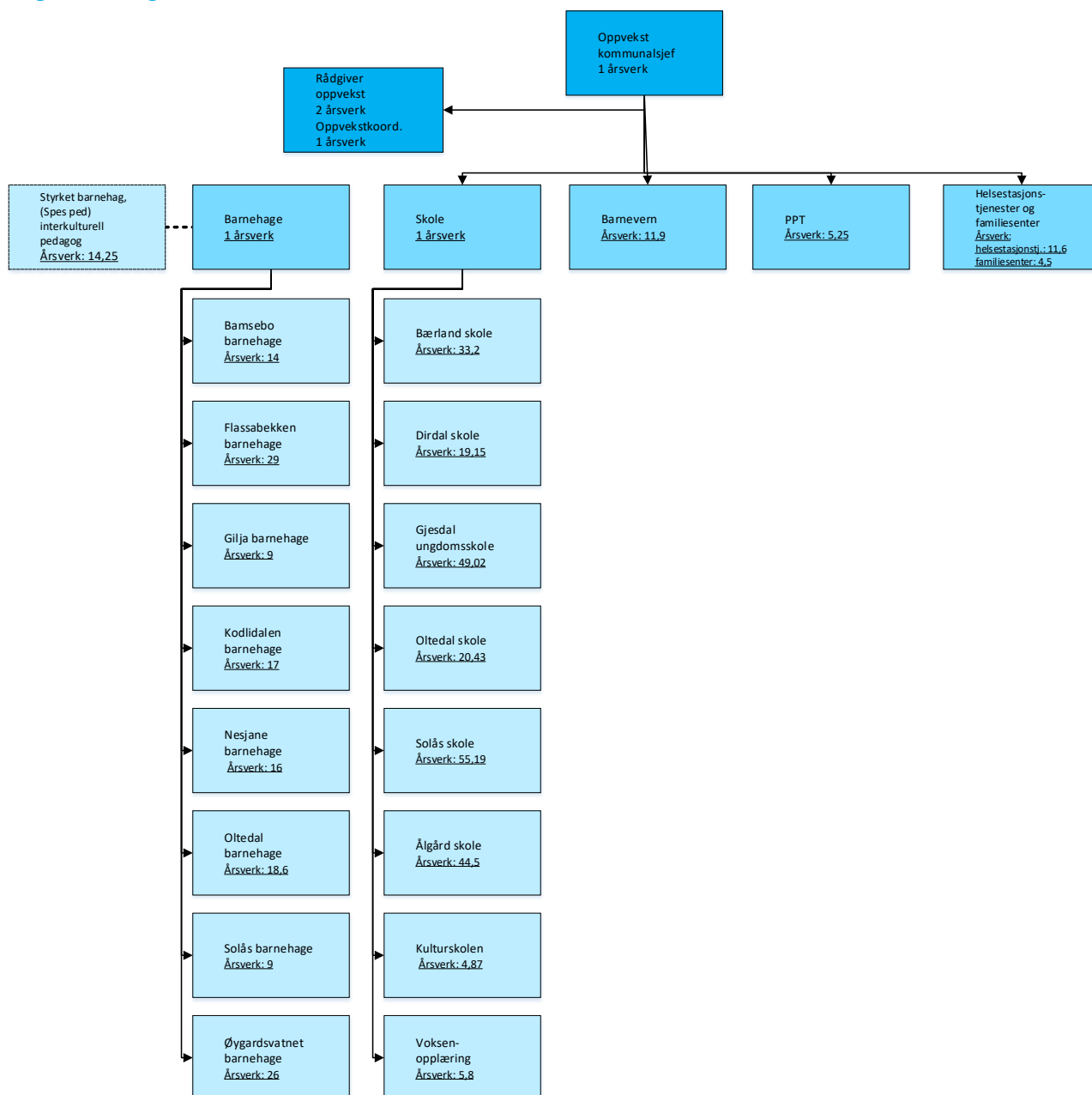
Ref.gr. er Hå, Time, Klepp, Strand og Eigersund.

Årets gladnyheter!

I samarbeid med RVTs (Ressurssenter om vald, traumatisk stress og sjølvmoordsførebygging) har Gjesdal utarbeidet en opplæringspakke for ansatte om vold i nære relasjoner (Se- høre – handle). Denne viktige opplæringen er gjennomført av 550 ansatte og opplæringspakken har fått stor oppmerksomhet ut over Gjesdal.

Nasjonale leseprøver viser at Gjesdal elevene er dyktige lesere. Solås barnehage er blant de barnehagene i landet som er i toppen i foreldreundersøkelsen.

Organisering

Helse og velferd

Hovedmål

Tjenesteområdet skal bidra til bærekraftig utvikling av samfunnet, og gi og videreutvikle tjenester som fremmer livskvalitet og mestring.

Sammenheng:

Livskvalitet skapes gjennom god helse.

«God helse har den som har evne og kapasitet til å mestre og tilpasse seg livets unngåelige vanskeligheter og hverdagens krav» (Peter F. Hjort, definisjon God helse)

Mestring er avgjørende for god helse – Mestring av hverdagen er for de fleste sentralt for at de skal oppleve Livskvalitet. Hva som er Viktig for å mestre hverdagen er ulikt.

Viktige vedtak 2019

- Strategiplan for eldreomsorgen
- Boligplan
- Devold rapporten

Resultater 2019

Hverdagsmestring, rehabiliterende tankesett og arbeidsmetode.

Innsatsområder: aktiviteter i dagliglivet (ADL), arbeid, bolig, utjevne sosiale ulikheter, fysisk og psykisk helse.

- NAVs arbeidsrettede statlige tjenester og avdeling for kvalifisering og integrering (AKI) økte fokuset og prioriteringen på utdanning som veien til varig arbeid. At mange vurderes for utdanning i stedet for rett i jobb vil styrke yrkesdeltakelsen på sikt, men fører til flere med innvilget tredje år på introduksjonsprogrammet.
- AKI bosatte etter kommunestyrets vedtak.
- Team - tettere oppfølging: Teamet har fulgt opp langvarige sosialhjelpsmottakere, samt andre brukergrupper med behov for tett kontakt. Kapasiteten er 60 samtidige brukere. Behovet vil være langt lavere i 2020 (ca. 20 samtidige brukere) da mange har blitt avklart til jobb eller uføretrygd.
- De ambulerende tjenestene innenfor miljøtjenesten (TMT) er skilt ut som eget team med egen fagleder. En vridning av innsatsen for å legge til rette for at flere kan mestre å bo i egen bolig.
- Hverdagsrehabiliteringen har økende brukermasse med gode resultater – vi har utviklingspotensiale i samhandlingen med de andre avdelingene og implementerer hverdagsmestring som tankesett og arbeidsmetode i alle avdelinger.

Tidlig innsats – forebygging

- Systematisk kartlegging av alle barn som vokser opp i familier som mottar sosialhjelp. Kartleggingen skal sikre et ekstra fokus på deres stønadsbehov, så som til fritidsaktiviteter, utstyr, klær osv., samt ved

- behov sikre riktig hjelp til familien fra NAV eller samarbeidspartnere.
- Mestringssenteret - Tankeviruskurs innført som fast rullerende kurs. Utstrakt bruk av digitale selvhjelpsprogrammer, både som verktøy for brukeroppfølgning og som kompetanseheving for ansatte.
- Etablering av boligkontor er en viktig milepæl for å nå målet om å vri innsatsen mot flere innbyggere som kan være selvstendige på boligmarkedet og bo lengst mulig i eget hjem.

Helhet, tverrfaglig samhandling og samskaping

- Mestringssenteret: Samarbeid med lokalsamfunn og næringsliv i forbindelse med Verdensdagen for psykisk helse, Ålgård gatelag og Smiå har gitt store gevinster for innbyggerne i Gjesdal kommune; både brukere av tjenester og andre
- Demensvennlig samfunn - Vi har signert og etablert arbeidsgruppe. Opplæring tilknyttet demensvennlig samfunn gjennomføres videre i 2020 for lokalsamfunn og medarbeidere.
- Innbygger og brukerinvolvering i utarbeiding av planer og mulighetsstudiet.
- Etablering av AKI i Veveriet – gir nye muligheter i integreringsarbeidet.
- Flassabekken – åpent hus/julesalg i desember, arrangement med medvirkning fra brukere, pårørende, ansatte og næringsliv.
- Avdelingene i Helse- bo og hjemmetjenester har i 2019 jobbet godt med samhandling på tvers. Det er utarbeidet forbedrede rutiner tilknyttet et mer tverrfaglig fokus. Har vært viktig for å håndtere mer komplekse brukere og utskrivningsklare pasienter på en god måte til tross for knapphet på heldøgns boliger.

- Økt samarbeid om bemanning på tvers i Forebygging og mestring har gitt muligheter for å redusere bemanning og kostnader blant annet på natt.

Digitalisering og velferdsteknologi

- DigiSOS - I løpet av året førte systematisk innsats til at andelen som søkte elektronisk på sosialhjelp økt fra 35% til 73,5%. Dette frigjør tid til oppfølgingsarbeid og opplæringen styrker brukernes generelle digitale ferdigheter.
- Tatt i bruk medisindispensere i 2 avdelinger. Vellykket implementering, gode tilbakemeldinger fra brukere og personal. Gir mer uavhengighet for brukerne.
- Innført Life Care mobil pleie (LMP) – en mobil utgave av elektronisk pasientjournal i alle avdelinger.
- Oppstart prosjekt DigiHelse – kalender og meldingstjeneste mellom brukere/pårørende og tjenestene i Helse- og velferd.
- Innføring av digitale tilsyn og lokaliseringsteknologi er startet, følges opp videre i 2020.
- KS-læring tatt i bruk – gir nye muligheter for e-læring og kompetanseutvikling i tjenestene.

Kontinuerlig kvalitetsforbedring

- Forbedring av mange arbeidsprosesser og rutiner på avdelingsnivå. Operative tavlemøter og forbedringstavler er viktig verktøy for å få kontinuitet i forbedringsarbeidet.
- Bærland omsorgsboliger åpnet. Lange vakter og ansatte med riktig fagkompetanse har vært viktig for kvalitet på tilbudet.
- Styrking av kompetansen i tjenestene gir bedre kvalitet og mer målretta tjenester.

Ledelse- og medarbeiderutvikling – lærende organisasjon,

- 10-faktor undersøkelsen gjennomført med 75 % svarprosent. Det er laget egne handlingsplaner i den enkelte avdeling, samlet vil vi spesielt arbeide med faktorene mestringstro og relevant kompetanseutvikling.
- Nærværet har økt med 1 % i 2019, det har vært jobbet godt både med system tiltak og individ tiltak.
- Strategisk kompetanseplan er utarbeidet, og følges opp i 2020 med handlingsplaner i alle avdelinger.

Noter til tabeller

1. Nytt boligkontor er opprettet, med mål om økt tilrettelegging for at flere kan bli selvstendige i boligmarkedet. Det er størst utfordring med å skaffe boliger til mennesker med helseutfordringer knyttet til rus.
2. Antall sosialhjelpsmottakere har gått ned fra 348 til 311 og flere går kortere tid på sosialhjelp. Andelen unge på sosialhjelp er også gått betydelig ned.
3. NAV-kontoret jobber ut fra et måltall på minimum 14 i snitt pr. måned, men kvalifiseringsprogrammet er rettighetsbasert. Alle som oppfyller vilkårene, får det innvilget. Økningen skyldes tettere oppfølging av langtidsmottakere, med langsiktig mål om arbeid.
4. Barne- og avlastningsboligen – det er god kapasitetsutnyttelse på de 2 ukene barneboligen er åpen. Ved ytterligere økning i behov, må åpningstiden vurderes utvidet.
5. BPA registrert under barn og avlastning, gjelder alle BPA-ordninger uavhengig av alder der det er eksterne som leverer tjenesten.
6. De ambulerende tjenestene i miljøtjenestene ble i 2018 flyttet fra Fiskebekk til Flassabekk. I Fiskebekk er det en økning i tjenestebehov knyttet til noen enkeltbrukere.
7. Det er stor pågang i henvendelser til Mestringssenteret, spesielt knyttet til oppfølging av yngre brukere vil det bli viktig å vurdere totaltkapasiteten i kommunen.
8. Friskliv-medarbeider sa opp midt i året. Inntaksstopp i påvente av ny ansatt. Oppstart i 2020.
9. Hverdagsrehabilitering får mange henvendelser for vurdering oppstart hverdagsrehabilitering. Vi ønsker lav terskel for vurdering, i de sakene der bruker ikke har oppfylt kriterier for hverdagsrehabilitering er det ofte gjort tiltak som søknad om hjelpemidler, kartlegging av hjemmet og fallforebygging.
10. BPA som er registrert her er BPA ordninger der Gjesdal kommune er arbeidsgiver for assistentene.
11. Det har vært en økning i utnyttelse av kapasitet på sykehjemsplasser og ø-hjelpstilbudet. Dette gjenspeiler behov for plasser og samtidig at vi har klart å ha stabil drift og kompetanse, slik at vi har kunne driftet kontinuerlig med fullt belegg.
12. Det har vært en sterk reduksjon i utskrivningsklare døgn fra 2018 til 2019. Antall døgn har vært størst høsten 2019. Det er etablert en avtale med Bjerkreim kommune om lån av korttidsplasser ved behov.
13. Det er ventelister på heldøgn omsorgsbolig og bofelleskap. Det utfordrer oss ekstra med tanke på god gjennomstrømming og flyt mellom hjemmetjenester, heldøgns boliger

ÅBOAS og sykehjemmet. Det jobbes godt tverrfaglig for å få til god plassering basert på brukers behov. Brukergruppen tilknyttet demens med utfordrende atferd er økende og ressurskrevende. (se også punkt 16) Vi jobber godt med miljøtiltak for å sikre den individuelle oppfølgingen og har tett samarbeid med spesialisthelsetjenesten. Sykehjemmet har opprettet et kompetanseteam som aktivt jobber for de gode miljøtiltakene. Dette ser vi reduserer behovet for en til en bemanning over lengre tid.

14. Antall stillinger og årsverk er til og med 2018 inkludert barnevern og helsestasjons-tjenester. Økning i 2019 er i hovedsak knyttet til nye omsorgsboliger på Bærland. Det er noe avvik i årsverk/stillinger i tabell og det som kommer frem i organisasjonskartet. Dette skyldes at de tall som står i organisasjonskartet og tar med vakante stillinger per 31.12.19.
15. Totalt ligger vi på snittet for landet på 10-faktor.
16. Totalt har tjenesteområdet et underforbruk, samtidig er det enkelte avdelinger som har et overforbruk. Hovedårsaker til underforbruk:
 - God bemanningsstyring og bruk av kompetanse og på tvers har gitt reduserte kostnader, blant annet til nattevakter.
 - Reduserte kostnader knyttet til sykefravær.
 - Bedre kompetanse har gitt mer stabil drift.
 - Ressurskrevende tjenester – mer inntekter enn budsjettert.

- Uavklart inntektsgrunnlag i enkeltsaker som ikke var tatt høyde for i budsjett, inklusiv refusjon for kostnader i 2018.

Hovedårsak avdelinger som har hatt overforbruk:

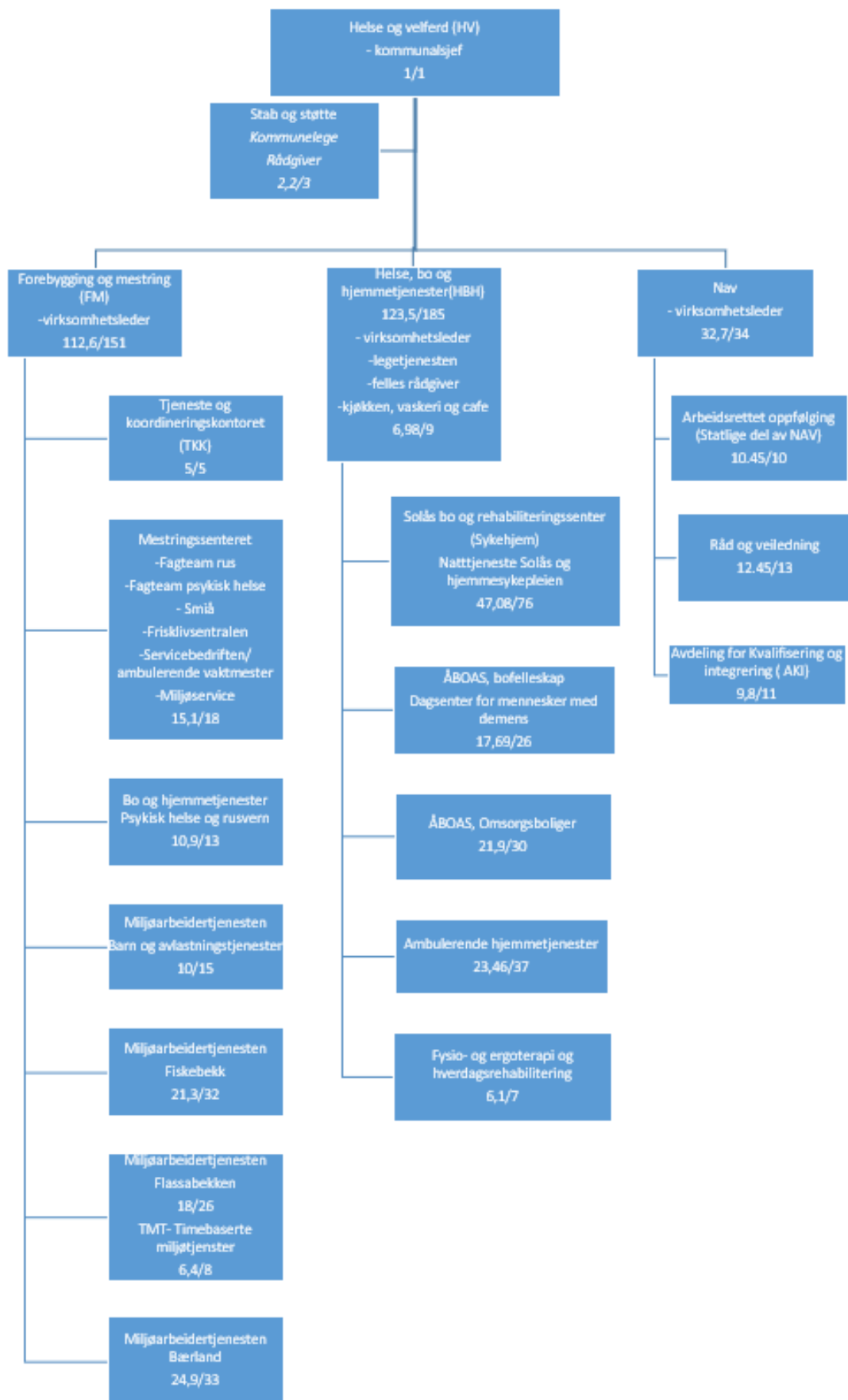
- Bærland omsorgsboliger – av brukerrelaterte årsaker måtte vi videreføre kjøpetjenester for en bruker. Videre legger og avdelingen en ny bruker som vi kjøper tjenester til. Det har også vært økt grunnbemanning i oppstartsmånedene.
 - Solås – overforbruk knyttet enkeltbrukere med omfattende behov som krever fastvakt. Det er økning i antallet brukere som krever en til en bemanning. Disse omfattes ikke av refusjonsordningen for ressurskrevende tjenester.
17. Fra 2017 til 2018 hadde vi en større økning i refusjonsgrunnlaget, da vi tok i bruk ny modell for beregning av refusjonsgrunnlaget. Endelige avklaringer rundt dette var først klar i overgangen 2018/2019, det ble derfor budsjettert noe mindre i inntekter på ressurskrevende brukere for 2019 enn det slutt resultatet ble.
 18. Prosentfordelingen i 2019 er av 90 % disponerte plasser.
 19. Vi har hatt en økning i andel Heltid og gjennomsnitts stillingsstørrelse, dette skyldes i stor grad at Bærland omsorgsbolig som er ny avdeling har lyktes med å ha store stillinger.
 20. Måltall nærvær er satt innen 2022.

Årets gladnyhet!

Det var 25 færre unge voksne (18-24 år) som mottok sosialhjelp i 2019.

Organisering

Nøkkeltall

Område innbyggere og brukere	Note	2016	2017	2018	2019
Fellestjenester Helse og velferd					
Venteliste vanskeligstilte/omsorgsboliger eksklusiv ÅBOAS.	1	3/9	2/5	7/3	2/2
NAV					
Antall mottakere av sosialhjelp totalt	2	359	362	348	311
Antall deltakere i kvalifiseringsprogram	3	10	11	17	21
Forebygging og mestring					
Barn og avlastningstjenester					
Støttekontakt/antall timer		20/81,5	22/89,5	38/123	44/144
Antall mottakere/timer tildelt omsorgslønn pr uke		15/118	13/93	11/91,5	9/88
Antall barn som får botilbud/avlastning i institusjon /timer pr uke	4	8/259	11/304	11/458	10/442
Antall brukere/timer BPA	5			10/519	13/735
Miljøtjenesten Flassabekken					
Antall plasser i varig tilrettelagt arbeid (VTA)		12	12	13	13
Antall timer og brukere praktisk bistand			1,5/1	7/3	7/3
Timer tildelt dagtilbud/ personer med utv.h.			58/4	44,5/2	44,5/2
Antall timer tilsyn og miljøarbeid/personer med utv.h.				662/8	664,4/8
Timebaserte miljøtjenester (TMT) timer/brukere.	6				112/14
Miljøtjenesten Fiskebekk					
Antall timer og brukere praktisk bistand			51/14	48/14	43/12
Timer tildelt dagtilbud/ personer med utv.h			315/12	335/15	360,05/16
Antall timer tilsyn og miljøarbeid/personer med utv.h.	6			751/31	641/15
Mestringscenteret					
Antall timer pr.uke helsehjelp/antall brukere	7			84/118	109/117
Antall rusavhengige i aktivitet/behandling/antall samlet	7	8/18/46	12/25/66	31/33/52	42/28/54
Antall rusavhengige under 25 år	7	8	12	12	14
Antall henvisninger friskliv	8	76	84	68	38*
Smiå – Antall kurs/unike deltakere				36/95	23/83
Bo- og hjemmetjenester psykisk helse og rus					
Antall timer pr.uke helsehjelp/antall brukere				187/21	172/28
Helse- Bo og Hjemmetjenester					
Fysioterapi/Ergoterapi					
Antall henviste Hverdagsrehabilitering / gjennomførte.	9		39/17	65/58	130/71
Antall saker Fysio/ergo og hverdagsrehabilitering				650	640
Hjemmetjeneste					
Brukere/ timer Hjemmesykepleie		125/435	119/471	110/386	127/450
Brukere/ timer Praktisk bistand		57/49	64/63	60/59	53/58
Antall timer/brukere BPA	10			76/5	104/6
Antall timer/brukere omsorgslønn				32/4	25/3
Sykehjem					
Utnyttelse av sykehjemssenger		94,4%	81,2 %	88 %	90%
Utnyttelse av Ø-hjelps tilbudet	11	43,3%	91 %	70,1 %	81%
Betaling utskrivningsklare pasienter antall døgn	12		308	297	88
Vedtak om sykehjemsplass/avslag korttid og lang tid før 01.07.17		208/4	71/1	x	x

Antall innvilgede/avslag korttid og rehabiliteringsopphold fra 01.07.17	13	x	50/1	127/3	163/4
Vedtak innvilget langtidsopphold/avslag fra 01.07.17.	13	x	3/0	14/0	10/0
Venteliste langtidsopphold Solås fra 01.07.17			0	0	0
Andel plasser i skjermet enhet for aldersdemente (inkl. ÅBOAS bofelleskap)		23	23	23	23
ÅBOAS omsorgsboliger					
Venteliste omsorgsboliger	13	x	x	3	2
Antall timer/brukere praktisk bistand		x	x	38/14	41/15
Antall timer/brukere hjemmesykepleie		x	x	466/18	481/18
ÅBOAS Bofelleskap + dagsenter					
Venteliste langtidsopphold bofelleskap ÅBOAS	13	x	3	5	4
Timer dagtilbud personer med demens		x	128	129	150
ÅBOAS kafé					
Omsetning Kafe		x	x	449 099	430 820
Besøkstall pr dag		x	x	47	47

Medarbeidere hele tjenesteområdet	Note	2016	2017	2018	2019
Antall stillinger	14	370	347	361	347
Antall årsverk	14	238	252	268	260
10-faktor – resultat/svarprosent	15		4,2/66		4,3/75

Økonomi og prioriteringer	Note	2016	2017	2018	2019
Netto utgifter (i hele 1.000 kr.)	16	197.865	218.818	232.252	220.836
Mindre forbruk/merforbruk (-)	16	- 6.870	1.468	3.680	4.698
Disponible midler på fond		1.967	1.967	1.967	6.665
Ressurskrevende tjenester	17	18/49794/20	16/46888/	16/56482/26	17/58
Antall brukere/Nettoutgifter/Tilskudd fra staten		700	20130	306	759/28498

Måltall

Område innbyggere og brukere	Note	2017	2018	Mål 2019	2019
NAV					
Andel mottakere med sosialhjelp som hovedinntektskilde		51,9%	48,6%	Under 50%	47,6%
Andel unge (18-24 år) som har mottatt økonomisk sosialhjelp		8,7%	8,2%		6,2%
Forebygging og mestring					
Antall frisklivshenvisninger	8	84	68	100	38
Rus: antall brukere med tjenester mellom 18 og 24 år		12	12	15	14
Helse bo- og hjemmetjenester					
Antall deltagere Hverdagsrehabilitering		50	65	70	71
Andel korttidsplasser/ langtidsplasser	18			40/60	37,5/52,5

Område Medarbeidere hele tjenesteområdet	Note	2017	2018	Mål 2019	2019
Gjennomsnittlig stillingsstørrelse	19	72,5 %	72,5 %	70 %	75 %
Andel Heltid	19	40,1 %	40,1%	40 %	42,4 %
Nærvær/sykefravær	20	92,5/7,5 %	91,5/8,5 %	94/6 %	92,5/7,5 %

Ref.gr. er Hå, Time, Klepp, Strand og Eigersund

Kultur og samfunn

Hovedmål

God samfunnsutvikling for mennesker og miljø samt gjøre kommunen mer attraktiv gjennom konkret innsats i tjenesteområdet.

Strategier

- Smart Gjesdal som tankesett og arbeidsmåte videreutvikles
- Bli en lærende organisasjon gjennom lean og forbedringsarbeid
- God samfunnsutvikling for mennesker og miljø
- Helhetlig samfunns- og arealplanlegging
- Tekniske tjenester av tilfredsstillende kvalitet
- God drift og vedlikehold av anlegg og bygg til lavest mulig kostnad over tid
- Investeringer overlevert til rett tid og innenfor budsjettammer
- Et godt og variert kultur- og fritidstilbud
- Saksbehandling som imøtekommer den enkeltes ønsker/behov innenfor gjeldende rammer

Viktige vedtak 2019

- 5. juli 2019 ble det inngått leieavtale med Veveriet AS som varer i 15 år og gjelder 1., 2. og 3. etasje.
- Ny kommuneplan, *Sammen for et attraktivt Gjesdal 2019-2030*, ble vedtatt i kommunestyret 17. juni.
- Kommunens publikumsmottak, kulturavdeling med bibliotek, stab og ungdomshus, kulturskole, avdeling for kvalifisering og integrering samt helsestasjon for ungdom flyttet inn i Veveriet 4. oktober. Døren ble og åpnet for publikum med arrangementet *Velkommen inn*, med 600 besøkende.
- Byggforvaltning sin administrasjon samlokaliseres med Teknisk drift i Kongsgata 21.
- Ledige lokaler og behovet for disse lokalene i den kommunale bygningsmasse kartlegges.
- Utskifting gatelys til ledlys er ferdig.
- Den nasjonale lesekampanjen, *Sommerles*, for barn fra 1. til 7. klasse ble en suksess i Gjesdal. Om lag 1000 barn, dvs. 77%, deltok og hver unge leste i snitt over 10 bøker.
- Ålgård sentrum ble nominert til konkurransen Norges beste uterom.
- Busstopp Ålgård sentrum ble formelt åpnet 16. juni 2019.
- Frivilligsentralen kjøpte inn ny trimsykkel på ÅBOAS, utstyrt med skjerm som viser filmer fra lokalmiljøet. Den gir dermed en opplevelse av å sykle ute i naturen.
- Kulturavdelingen fikk BUFDIR-tilskudd til å videreføre ansettelse av to fritidsveiledere til 1/7 2020. Fritidsveiledning handler om å hjelpe flere barn ut i fritidsaktiviteter.
- Blink-festivalen ble igjen en kjempesuksess. Rekordmange publikummere fikk med seg konserten med Bjørn Eidsvåg.
- Frivilligsentralen driver Natteravnordningen i Gjesdal. Mona Torbjørnsen, primus motor for ordningen gjennom mange år, ble i 2019 kåret til årets Natteravn nasjonalt.
- Kvalitetsstandard INSTA800 på renhold er innført på alle bygg. Alle renholdere har fått nettbrett for å forenkle kommunikasjon og bl.a. for å bruke elektroniske renholdsplaner.
- Oppgradering av 5 kommunale bruer. Fokus på trafiksikkerhet.
- Rehabilitering av Dirdal kai.
- Belysning Oltedal turvei, 1km elvelangs.
- Rehabilitering Dirdal kirke. Økt brannsikkerhet og oppgradering fasader.
- FABULOS, forberedelse av fullskalatesting av autonome busser.
- Solås skole. Nytt bygg og uteområde.
- Idrettshaller på Solås. Fotballhall og tilrettelegging for 2xhåndballhall.
- Brannstasjoner. Nybygg Ålgård og rehabilitering Oltedal.

Resultater 2019

- Kartlegging av friluftsområder er fullført og skal legges til grunn for vurdering av friluftslivsinteresser i senere arealplanlegging. Friluftslivsområder med høy kvalitet er viktig for å utvikle gode bo- og nærmiljø, og næringen.
- Arealbruk har startet med mer systematisk arbeid med tilsyn og ulovlighetsoppfølging i byggesaker.
- Teknisk drift har ferdigstilt salt/sandlager i Kongsgata.
- Teknisk drift digitaliserte avfallskalender 2020.
- Opparbeiding av Kamphola GS og utsiktsområde.
- Digitalisering av renovasjonskjøring i distriktene.
- Utplassering av hytterrenovasjon.
- Rehabilitering av Myrhaugen og Bærland høydebasseng.

- Bærland omsorgsboliger tatt i bruk april 2019.
- Oltedal skole rehabilitering av eldre bygg.

Noter til tabeller

1. Har prioritert nydyrkingssaker.
2. De nye retningslinjene krever at lag og foreninger kun sender en søknad per organisasjon (og ikke en søknad per aktivitet). Dette gir en reduksjon i antall søkere, men ikke i størrelsen på tilskudd. Vellag får kun uttelling for betalende husstander og ikke antall husstander.
3. Nedgangen skyldes flytting til og fra midlertidige lokaler. Deler av samlingen

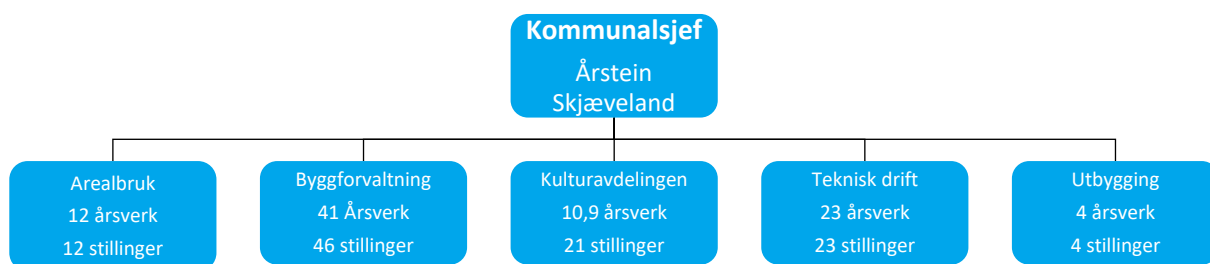
var da ikke tilgjengelig. Biblioteket var også stengt noen dager da vi flyttet tilbake til Veveriet. (Vi har også telt med fornyinger av lån).

4. Besøkstall er ikke målt pga. av flytting. Det tok tid før telleapparatet kunne installeres. Målinger startet opp igjen 1/1-20.

Årets gladnyhet!

Nye Ålgård sentrum vant Statens pris for byggkvalitet 2019. Tema for 2019 var transformasjon og i juryens begrunnelse ble det lagt ekstra vekt på kommunens offensive strategi for å skape ny identitet og et sterkere sentrum som inkluderer alle i et uterom med fremragende byggkvalitet. Videre argumenterer juryen med at prosjektet bidrar til å styrke stedets sosiale, miljømessige, kulturhistoriske og økonomiske bærekraft. Prisen ble utdelt på byggkvalitetsdagen i Oslo 25.september.

Organisering

Nøkkeltall

Område	Note	2016	2017	2018	2019
Innbyggere og brukere					
Km kommunale veier		97	96	111	111
Km gang- og sykkelveier		29	15	15	15,5
Andel av befolkningen tilknyttet kommunal vannforsyning (prosent)		91	91	92	92
Andel av befolkningen som har installert vannmåler (prosent)		34	33	32	32
Andel av befolkningen tilknyttet kommunal avløpstjeneste (prosent)		90	90	91	91
Saksbehandlingstid oppmålingssaker (fradeling av tomt)		60	51	52	52
Arealer kommunale bygg (m ²)		70.467	72.552	72.497	75.041
Kommunale regulerings-/bebyggelsesplaner		0	1	3	1
Private planer		0	3	0	2
Søknad om dispensasjon fra kommuneplanen fra LNF (mottatt)		16	15	20	21
Klagesaker etter Pbl.		9	11	11	4
Boliger tatt i bruk		67	95	30	37
Antall plasserte bygg		49	56	16	46
Antall meglerpakker solgt, Infoland		197	215	200	188
Antall søkere om produksjonstilskudd (vinter/sommer)	1	153/151	150/150	147	143
Konsesjonssaker (erverv av fast eiendom)		8	5	2	6
Antall kulturarr. (gratis/med billettsalg)		40/24	58/7	53/6	/11
Antall lag som har søkt kulturmidler	2	69	64	53	55
Antall frivillige/faste tilbud Frivilligsentralen		224/24	274/26	245/27	245/24
Bibliotek: Utlån	3	56.466	56.325	49.090	44.930
Bibliotek: Besøk	4	50.710	55.180	41.000	Ikke målt

Økonomi	Note	2016	2017	2018	2019
Netto driftsutgifter		59.599	64.329	64.201	65.686
Overført til neste år/merforbruk (-)		427	-989	-455	- 3 033
Disponibelt på fond		7 003	6 014	5 262	2 229
Samlede VAR-gebyrer målt i prosent av referansekommunene		97,3 %	98,3 %	92,8 %	91,3 %

Medarbeidere	Note	2016	2017	2018	2019
Årsverk		86,7	89,1	86,3	91,9
Sykefravær (prosent)		6,2	8,5	6,8	5,9
Antall ansatte på videreutdanning og kompetanseheving		0	3	5	0

Måltall

Område	Note	2017	2018	Mål 2019	2019
Innbyggere og brukere					
Saksbehandlingstid oppmålingssaker (fradeling av tomt)		51	52	60	52
Saksbehandlingstid byggesaker -søknad om tiltak uten ansvarsrett		12	16	21	12
Saksbehandlingstid byggesaker -søknad om rammetillatelse		47	43	40	35
Saksbehandlingstid søknad om godkjenning av plan for nydyrking (høringstid inkludert)	3	71	71	80	71
Saksbehandlingstid søknad om bygging av landbruksvei (høringstid inkludert)		99	73	80	73
Økonomi					
Samlede VAR-gebyrer målt i prosent av referansekommunene		98,3 %	92,8 %	100	91,3 %
Årsgebyr for vannforsyning i Gjesdal		2.281	2.420	2.510	2.510
Årsgebyr for avløpstjenesten i Gjesdal		2.303	2.580	3.008	3.008
Årsgebyr for renovasjonstjenesten i Gjesdal		2.350	2.180	2.180	2.180
Medarbeidere					
Sykefravær (prosent)		8,5	6,8	7,0	5,9

Ref.gr. er Hå, Time, Klepp, Strand og Eigersund.

Kommentarer til måltall

- Måltallene ble nådd for alle som gjelder saksbehandlingstid
- VAR- gebyrene er vesentlig lavere enn gjennomsnittet for referansekommunene. Dette skyldes særlig at Strand ligger svært høyt, og at Eigersund har økt gebyrene mye fra 2018 til 2019.
- Det er gledelig at måltall for sykefravær er nådd med god margin.

Del 3 | Regnskap og obligatoriske oppstillinger

Hovedoversikt drift

Økonomisk oversikt - drift	Regnskap 2019	Reg. budsjett	Oppr. Budsjett	Regnskap 2018
Driftsinntekter				
Brukerbetalinger	31 118 639	29 860 000	30 280 000	30 789 826
Andre salgs- og leieinntekter	71 062 001	70 364 000	70 964 000	65 810 743
Overføringer med krav til motytelse	125 632 485	93 925 000	89 854 000	109 877 763
Rammetilskudd	332 686 634	332 100 000	330 100 000	322 148 295
Andre statlige overføringer	30 975 468	38 757 000	38 757 000	46 154 887
Andre overføringer	6 697 761	5 773 000	5 773 000	6 852 110
Skatt på inntekt og formue	328 081 922	323 900 000	320 900 000	315 579 281
Eiendomsskatt	16 488 809	16 400 000	16 400 000	15 969 534
Andre direkte og indirekte skatter	1 107 237	950 000	950 000	987 723
Sum driftsinntekter	943 850 956	912 029 000	903 978 000	914 170 161
Driftsutgifter				
Lønnsutgifter	496 905 753	496 407 000	480 957 000	469 618 988
Sosiale utgifter	124 109 568	127 992 000	124 084 000	110 610 232
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.prod	91 023 755	79 267 000	79 225 000	86 570 262
Kjøp av tjenester som erstatter tj.prod	124 236 013	115 656 000	116 877 000	117 601 160
Overføringer	79 635 559	58 803 000	61 613 000	70 619 488
Avskrivninger	50 856 391	40 060 000	40 060 000	47 703 257
Fordelte utgifter	-17 320 702	-6 955 000	-8 254 000	-18 331 810
Sum driftsutgifter	949 446 337	911 230 000	894 562 000	884 391 577
Brutto driftsresultat	-5 595 381	799 000	9 416 000	29 778 584
Finansinntekter				
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	25 426 644	11 290 000	10 790 000	18 167 236
Gevinst på finansielle instrumenter	2 241 137	0	0	160 702
Mottatte avdrag på utlån	38 000	0	0	67 627
Sum eksterne finansinntekter	27 705 781	11 290 000	10 790 000	18 395 565
Finansutgifter				
Renteutgifter, provisjoner og andre fin.utg.	23 645 809	18 300 000	18 300 000	22 852 435
Tap på finansielle instrumenter	795 598			3 312 183
Avdragsutgifter	35 672 637	36 000 000	36 000 000	39 838 725
Utlån	29 795	0	0	24 863
Sum eksterne finansutgifter	60 143 839	54 300 000	54 300 000	66 028 206
Resultat eksterne finanstransaksjoner	-32 438 058	-43 010 000	-43 510 000	-47 632 641
Motpost avskrivninger	50 856 391	40 000 000	40 000 000	47 703 257
Netto driftsresultat	12 822 953	-2 211 000	5 906 000	29 849 200
Interne finanstransaksjoner				
Bruk av tidl. års regnsk.m. mindreforbr	2 975 531	0	0	12 225 243
Bruk av disposisjonsfond	20 842 567	11 316 000	2 699 000	4 938 920
Bruk av bundne fond	2 986 715	2 265 000	2 765 000	12 421 395
Sum bruk av avsetninger	26 804 812	13 581 000	5 464 000	29 585 557
Overført til investeringsregnskapet	12 113 424	11 200 000	11 200 000	14 345 336
Dekn. av tidl års regnsk.m. merforbruk	0	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	23 467 570	0	0	39 168 494
Avsetninger til bundne fond	3 421 292	170 000	170 000	2 945 397
Sum avsetninger	39 002 286	11 370 000	11 370 000	56 459 227
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	625 479	0	0	2 975 531

Hovedoversikt investering

Økonomisk oversikt - investering	Regnskap 2019	Reg. budsjett	Oppr. Budsjett	Regnskap 2018
Inntekter				
Salg av driftsmidler og fast eiendom	15 058 756	32 000 000	32 000 000	20 020 456
Andre salgsinntekter	45 741	0	0	63 105
Overføringer med krav til motytelse	4 701 615	0	0	11 203 282
Kompensasjon for merverdiavgift	25 206 559	18 276 000	17 876 000	18 333 135
Statlige overføringer	0	0	0	0
Andre overføringer	986 101	0	0	986 101
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	0	0	0	0
Sum inntekter	45 998 772	50 276 000	49 876 000	50 606 079
Utgifter				
Lønnsutgifter	2 249 886	0	0	2 436 194
Sosiale utgifter	631 818	0	0	701 358
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.prod	138 333 585	143 154 000	97 054 000	85 588 303
Kjøp av tjenester som erstatter tj.prod	0	0	0	0
Overføringer	25 206 559	18 276 000	17 876 000	18 345 135
Renteutg, provisjoner og andre fin.utg.	0	0	0	0
Fordelte utgifter	-2 650 929	0	0	-3 179 757
Sum utgifter	163 770 918	161 430 000	114 930 000	103 891 233
Finanstransaksjoner				
Avdragsutgifter	9 109 472	8 000 000	8 000 000	8 401 439
Utlån	25 096 120	10 000 000	10 000 000	9 529 050
Kjøp av aksjer og andeler	1 681 437	1 750 000	1 750 000	1 795 326
Dekning av tidl års udekket finansiering	0	0	0	0
Avsetninger til ubundne investeringsfond	9 230 540	0	0	12 257 120
Avsetninger til bundne fond	0	0	0	0
Sum finansieringstransaksjoner	45 117 569	19 750 000	19 750 000	31 982 935
Finansieringsbehov	162 889 716	130 904 000	84 804 000	85 268 089
Dekket slik:				
Bruk av lån	110 096 120	95 000 000	55 000 000	45 829 440
Salg av aksjer og andeler	0	0	0	176 400
Mottatte avdrag på utlån	8 774 382	8 930 000	8 930 000	6 122 104
Overføringer fra driftsregnskapet	12 113 424	10 500 000	10 500 000	14 345 336
Bruk av tidl års udisponert finansiering	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	9 595 092	2 600 000	0	1 524 332
Bruk av ubundne investeringsfond	22 310 698	13 874 000	10 374 000	17 270 478
Bruk av bundne fond	0	0	0	0
Sum finansiering	162 889 716	130 904 000	84 804 000	85 268 089
Udekket/udisponert	0	0	0	0
For kommentarer vises det til noteopplysningene under hovedoversikt 2A.				

Hovedoversikt balanse

EIENDELER	Regnskap 2019	Regnskap 2018	Endring	Note
Anleggsmidler	2 451 933 869	2 287 004 132	164 929 737	
Herav:				
Faste eiendommer og anlegg	1 394 827 192	1 298 720 628	96 106 564	1
Utstyr, maskiner og transportmidler	23 021 210	24 708 692	-1 687 482	1
Utlån	137 928 915	121 754 697	16 174 218	
Aksjer og andeler	43 849 987	42 168 550	1 681 437	2
Pensjonsmidler	852 306 565	799 651 565	52 655 000	3
Omløpsmidler	329 891 431	333 849 359	-3 957 928	
Herav:				
Kortsiktige fordringer	79 867 065	79 919 643	-52 578	4
Premieavvik	15 313 695	7 878 479	7 435 216	
Aksjer og andeler	13 529 229	13 834 480	-305 251	5
Sertifikater	0	0	0	
Obligasjoner	93 753 600	128 810 800	-35 057 200	6
Kasse, postgiro, bankinnskudd	127 427 842	103 405 957	24 021 885	7
SUM EIENDELER	2 781 825 300	2 620 853 491	160 971 809	
EGENKAPITAL OG GJELD				
Egenkapital	689 141 385	661 499 514	27 641 871	
Herav:				
Disposisjonsfond	90 841 646	97 811 734	-6 970 088	7
Bundne driftsfond	13 339 066	12 904 489	434 577	8
Ubundne investeringsfond	58 888 681	71 968 839	-13 080 158	9
Bundne investeringsfond	204 185	204 185	0	
Endring i regnskapsprins.som påvirker AK	-479 234	-479 234	0	
Regnskapsmessig mindreforbruk	625 479	2 975 531	-2 350 052	10
Regnskapsmessig merforbruk	0	0	0	
Udisponert i investeringsregnskap	0	0	0	
Udekket i investeringsregnskap	0	0	0	
Likviditetsreserve	0	0	0	
Kapitalkonto	525 721 563	476 113 970	49 607 593	
Langsiktig gjeld	1 926 870 258	1 826 644 234	100 226 024	
Herav:				
Pensjonsforpliktelser	960 920 477	910 912 344	50 008 133	
Ihendehaverobligasjonslån	0	0	0	
Sertifikatlån	190 000 000	150 000 000	40 000 000	11
Andre lån	775 949 781	765 731 890	10 217 891	11
Kortsiktig gjeld	165 813 657	132 709 743	33 103 913	12
Herav:				
Konsernintern kortsiktig gjeld	65 970 930	60 127 326	5 843 604	
Annen kortsiktig gjeld	99 842 727	72 582 417	27 260 310	
Premieavvik	0	0		
SUM EGENKAPITAL OG GJELD	2 781 825 300	2 620 853 491	160 971 809	
MEMORIAKONTI				
Memoriakonto	1 903 956	13 847 005	-11 943 049	
Herav:				
Ubrukte lånemidler	657 775	15 753 895	-15 096 120	13
Andre memoriakonti	1 246 181	-1 906 890	3 153 071	
Motkonto for memoriakontiene	-1 903 956	-13 847 005	11 943 049	

Noter til hovedoversikt balanse

1. Faste eiendommer og anlegg økte med 96,1 mill i 2019. Dette er vesentlig høyere enn foregående år, med en vekst på 7,4 %. Investeringsnivået var høyt i 2019.
2. Aksjer og andeler økte med 1,68 mill. Dette gjelder økt egenkapitaltilskudd i KLP.
3. Pensjonsmidlene til Gjesdal kommune er delt i tre mellom KLP-fellesordningen, KLP sykepleieordningen og SPK – lærerordningen. Samlede pensjonsmidler er pr 31.12.2019 beregnet til i 852 mill. Dette representerer kommunens samlede oppsparte midler for å møte fremtidige pensjonsforpliktelser. Økningen i pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser var på hhv 52,6 og 50 mill.
4. Kortsiktige fordringer er på tilnærmet samme nivå som ved forrige årsskifte.
5. Samlet plassering i aksjefond pr 31.12.19 var litt lavere enn for et år siden. Se mer detaljer under kommentarene til finansforvaltningen.
6. Portefølje av høykvalitetsobligasjoner med relativt korte forfall. Samlet nedgang siste år var på 35 mill. Det legges ikke opp til flere kjøp, alle obligasjonene planlegges holdt til forfall.
7. Samlet likviditet utenom aksjefond og obligasjoner økte med 24 mill fra forrige årsskifte. Gjesdal kommune har pr 31.12.2018 et fond på 58 mill som gjelder inntekter fra salg av tomter i Gjesdal Næringspark. Dette, sammen med et disposisjonsfond på 90,8 mill, gjør at Gjesdal kommune fortsatt har relativt god likviditet. Men den er svekket i løpet av 2019.
8. Bundne driftsfond er tilnærmet på samme nivå som ved forrige årsskifte.
9. Ubundne investeringsfond ble redusert med 13 mill i løpet av 2019.
10. Regnskapsmessig mindreforbruk ble i overkant av 0,6 mill i 2019. Ekstra inntekter gjennom aktiv finansforvaltning ble brukt til å dekke noe ekstraordinære kostnader som ikke var budsjettert, blant annet knyttet til rehabiliteringen av Veveriet.
11. Samlet lånegjeld økte med 50 mill fra 2018 til 2019. I hovedsak er dette knyttet til et lån på 40 mill for bygging av infrastruktur i boligfelt i Kodlidalen. Hoveddelen av salgsinntektene for dette feltet ligger noe frem i tid.
12. Den kortsiktige gjelden økte med 33,1 mill i 2019 I hovedsak dreier økningen seg om midler som etter avtale er plassert på kommunens konto pr 31.12.2019, og som er knyttet til byggingen av ny idrettshall i Gjesdal idrettspark.
13. Ubrukte lånemidler ble redusert med 15 mill i løpet av året. Det er ikke lenger etterslep på vedtatte investeringsprosjekter som ikke er utført. I tillegg er nesten alt som er lånt inn fra Husbanken for å låne ut igjen som startlån, pr 31.12.2019 lånt ut til innbyggere i Gjesdal.

Betraktninger etter årsoppgjøret, i lys av koronakrisa som oppstod i mars 2020.

I skrivende stund er Rogaland, Norge og verden for øvrig i krise. Det er helt uvisst hvordan pandemien vil utvikle seg i løpet av 2020, men en ser allerede svært høy arbeidsledighet og fallende økonomisk aktivitet i Norge og i verden for øvrig. For Rogaland og Gjesdal kommer et betydelig oljeprisfall på toppen, noe som gir en dobbel krise. Regjeringen har i mars/april 2020 bevilget ekstra midler til kommunesektoren gjennom økt rammetilskudd, men det vil etter all sannsynlighet være behov for ytterligere betydelig ekstra midler for å kunne opprettholde tjenestetilbudet i kommunen. Gjesdal har noen reserver, men økte kostnader knyttet til håndteringen av koronakrise, samt sviktende skatteinntekter, vil fort tære på disse midlene.

Obligatoriske noteoppstillinger

Avsetning og bruk av fond

Disposisjonsfond	
Saldo IB	97 757 934
Avsatt 1540	23 467 570
Bruk 3940	9 595 092
Bruk 1940	20 842 567
Saldo UB	90 841 646
Bundne driftsfond	
Saldo IB	12 904 489
Avsatt 1550	3 421 292
Bruk 1950	2 986 715
Saldo UB	13 339 066

Ubundne kapitalfond	
Saldo IB	71 968 839
Avsatt 3548	9 230 540
Bruk 3948	22 310 698
Saldo UB	58 888 681
Bundne kapitalfond	
Saldo IB	204 185
Avsatt 3550	0
Bruk 3950	0
Saldo UB	204 185

Pensjon

Selskap/ordning	Årets kostnad	Årets premie	Pensjonsmidler	Forpliktelse
Fellesordning KLP	37 228 978	48 078 695	607 987 873	667 383 804
Folkevalgtdordningen KLP	63 638	175 156	6 999 959	5 723 265
Sykepleieordningen KLP	3 920 007	5 067 127	97 428 364	99 831 005
Lærerordningen SPK	10 970 082	12 509 066	139 890 369	174 560 351
Totalt	52 182 705	65 830 044	852 306 565	947 498 425

	2019	2018
Premieavvik	13 421 293	6 904 890
Arbeidsgiveravgift	1 892 402	973 589
Sum premieavvik	15 313 695	7 878 479

Netto pensjonsforpliktelse	95 191 860	97 511 638
Arbeidsgiveravgift	13 422 052	13 749 141
Sum netto forpliktelse	108 613 912	111 260 779

Estimatavvik	Pensjonsmidler	Forpliktelse
Fellesordning KLP	-22 343 309	1 863 795
Folkevalgtdordningen KLP	- 1 186 934	107 400
Sykepleieordningen KLP	-2 336 314	146 139
Lærerordningen SPK	952 173	-17 834 549
Totalt	-24 914 384	-15 717 215

Benyttet prinsipp for inndekning av premie og estimatavvik pensjon

Premie- og estimatavvikene er dekket inn over 1 år i samsvar med vedtak både for 2019 og for foregående år. Premieavvik ført som kortsiktig fordring i 2018 er utgiftsført i sin helhet i 2019. Det er brukt beregningsforutsetning som er vedtatt av Kommunal- og regionaldepartementet. AFP-uttak er beregnet til 50 % i SPK.

Beskrivelse av pensjonsordningene

Gjesdal kommune har kollektive pensjonsordninger for sine ansatte. For sykepleierne og lærerne er ytelsene lovbestemt og ordningen plassert i henholdsvis Kommunal landspensjonskasse (KLP) og Statens pensjonskasse (SPK). De øvrige ansatte har sin pensjonsordning plassert i fellesordningen i KLP. Tjenstepensjonsordningene gir ved full opptjening en alderspensjon som sammen med folketrygdens ytelser utgjør en samlet bruttopensjon på 66 % av pensjonsgrunnlaget. Framtidig pensjonsytelse blir beregnet ut fra antall opptjeningsår og lønnsnivået ved pensjonsalder. Ordningen sikrer en brutto uførepensjon på samme nivå som alderspensjonene og omfatter i tillegg ektefelle- og barnpensjon. De ansatte har også rett til avtalefestet pensjon etter bestemte regler. AFP er ikke forsikringsmessig dekket og det er ikke avsatt midler til dette ut over det som beregningsmessig er innbetalt for mye til ordningen i det enkelte år.

Beregningsforutsetninger pensjon

De økonomiske forutsetningene som er lagt til grunn bygger på forutsetninger vedtatt av kommunal- og regionaldepartementet.

	KLP	SPK
Diskonteringsrente:	4,00 %	4,00 %
Forventet avkastning:	4,50 %	4,00 %
Lønnsregulering:	2,97 %	2,97 %
Pensjonsregulering:	2,20 %	2,97 %
G- regulering:	2,97 %	2,97 %
AFP uttak:		50,00 %

Beregningene er utført etter prinsippene i " Norsk Regnskapsstandard - pensjonskostnader".

Oversikt over lønn, styreverv og styrehonorarer

Ordfører Frode Fjeldsbø

Fast lønn	987 997,-
Greater Stavangers Europakontor – styremedlem	0,-
Rogaland Kranskole	0,-
Bedriftsforsamlingen i Lyse – medlem	2 500,-
Representantskapet i Sør Rogaland brannvesen IKS – medlem	4 000,-
Representantskapet IVAR IKS – medlem	2 512,-

Rådmann Knut Underbakke

Fast lønn	1 120 000,-
-----------	-------------

Anskaffelse og anvendelse av midler

	Regnskap 2019	Regulert budsjett	Opprinnelig Budsjett	Regnskap 2018
Anskaffelse av midler				
Inntekter driftsdel (kontoklasse 1)	943 850 956	912 029 000	903 978 000	912 412 143
Inntekter investeringsdel (kontoklasse 0)	45 998 772	50 276 000	49 876 000	50 606 079
Innbetalinger ved eksterne finanstransaksjon	146 576 283	115 220 000	74 720 000	70 523 509
Sum anskaffelse av midler	1 136 426 011	1 077 525 000	1 028 574 000	1 033 541 731
Anvendelse av midler				
Utgifter driftsdel (kontoklasse 1)	898 589 946	871 170 000	850 111 000	836 742 120
Utgifter investeringsdel (kontoklasse 0)	163 770 918	161 430 000	114 930 000	103 891 233
Utbetaling ved eksterne finanstransaksjoner	96 030 868	74 050 000	74 050 000	85 142 686
Sum anvendelse av midler	1 158 391 731	1 106 650 000	1 039 091 000	1 025 776 039
Anskaffelse - anvendelse av midler	-21 965 721	-29 125 000	-10 517 000	7 765 692
Endring i ubrukte lånemidler	-15 096 120	0	0	-7 829 440
Endring i regnsk.prinsipp som påvirker AK drift	0	0	0	0
Endring i arbeidskapital	-37 061 841	-29 125 000	-10 517 000	-63 748
Avsetninger og bruk av avsetninger				
Avsetninger	45 614 636	170 000	170 000	60 842 978
Bruk av avsetninger	58 710 602	30 055 000	15 838 000	48 434 167
Til avsetning senere år	8 869 755	0	0	4 643 119
Netto avsetninger	-21 965 721	-29 885 000	-15 668 000	7 765 692
Int. overføringer og fordelinger				
Interne inntekter mv	82 941 446	57 455 000	58 754 000	83 560 160
Interne utgifter mv	82 941 446	58 215 000	59 514 000	83 560 160
Netto interne overføringer	0	-760 000	-760 000	0

Endring i arbeidskapital

	Regnskap 2019	Regnskap 2018
OMLØPSMIDLER		
Endring betalingsmidler	24 021 885	-70 681 546
Endring ihendehaverobl og sertifikater	-35 057 200	49 816 000
Endring kortsiktige fordringer	-52 577	289 456
Endring premieavvik	7 435 216	9 468 368
Endring aksjer og andeler	-305 251	977 250
ENDRING OMLØPSMIDLER (A)	-3 957 928	-10 130 472
KORTSIKTIG GJELD		
Endring kortsiktig gjeld (B)	-33 103 913	10 066 723
ENDRING ARBEIDSKAPITAL (A-B)	-37 061 841	-63 748
Endring arbeidskapital		
Endring bevilgningsregnskap	-37 061 841	-63 748
Endring balanseregnskap	-37 061 841	-63 748
Differanse	0	0

Oversikt aksjer og andeler

Aksjer og andeler	Regnskap	Regnskap i fjor	Markeds- verdi	Eierandel	Note
Pensjonsmidler KLP - fellesordningen	607 987 873	574 708 872			1
Pensjonsm. KLP - folkevalgtordningen	6 999 959	7 969 084			1
Pensjonsm. KLP - sykepleieordningen	97 428 364	93 419 226			1
Pensjonsmidler SPK - lærerordningen	139 890 369	123 554 383			1
Sum	852 306 565	799 651 565	0		
Allservice AS	15 000	15 000			2
Veveriet AS	128 750	128 750		25,00 %	2
Lyse Energi AS	9 416 000	9 416 000		0,93 %	2
PRO-SERVICE	850 000	850 000	850 000	16,67 %	3
Ryfylkeforbindelsen AS	30 000	30 000		12,50 %	2
Egenkapitaltilskudd KLP-fellesordningen	14 092 299	12 624 798			4
Egenkapitaltilskudd KLP-sykepleierne	4 111 898	3 897 962		Andel ansatte	4
Kapitalinnskudd Rogaland revisjon IKS	101 500	101 500		Andel folketall	5
Kapitalinnskudd Brannvesenet i Sør-Rogaland IKS	116 820	116 820		Andel folketall	5
Kapitalinnskudd IVAR IKS	14 970 720	14 970 720		3,57 %	5
Kulinarisk Institutt AS	17 000	17 000			5
Sum	43 849 987	42 168 550	850 000		

Noter

- 1 Estimerte verdier etter NRSP-standard.
- 2 Markedsverdier ikke alment tilgjengelig da aksjer enten ikke er omsettelige, eller de ikke er børsnotert.
- 3 Antall aksjer i selskapet er 120, pålydende 1.000,-. Gjesdal har 20 aksjer.
- 4 Innbetalt i samsvar med oppgave fra KLP, økt med 1 681 437,-
- 5 Ingen endringer

Garantier

	Garantiandel		Kommunens andel	Utløper
	2019	2018		
IVAR (Interkommunalt selskap)	9 346 635	10 123 635	3,41 %	Følger selskapsavtalen
Gjesdal foreldrelagsbarnehage	4 355 732	4 649 681	100,00 %	2031
Brannves. i Sør Rogaland IKS	90 000	97 500	3,30 %	Følger selskapsavtalen
Veveriet AS	35 000 000	35 000 000	100,00 %	2038
Ålgård Fotballklubb	17 205 860	18 434 860	100,00 %	2033
Dirdalhallen AS	12 757 530	20 925 000	100,00 %	2034
Ålgårdhallen AS	42 000 000	0	100,00 %	2039
Sum garantier	120 755 757	89 230 676		

Fordringer og gjeld til kommunale eller interkommunale foretak

	Fordringer	Gjeld
Rogaland Revisjon IKS	0	27 000
IVAR (interkommunalt vann-, avløps-, og renovasjonsverk)	0	1 734 818
Rogaland brann og redning IKS		0
Summer	0	1 761 818

Oversikt anleggsmidler

Konto	Avskr/ år	IB	Aktivert	Avskrevet	Salg/opp/ nedskrevet	UB
Tekniske anlegg	20	6 986 442	195 172	-1 493 546	0	5 688 068
Parkeringsplasser m.m	20	848 328		-101 755		746 573
Brannbiler	20	77 210		0		77 210
Boliger	40	111 356 062	11 592 592	-3 607 701	-1 292 565	118 048 387
Skoler, barnehager	40	399 890 951	57 272 557	-16 357 875		440 805 633
Veger, ledningsnett	40	534 345 873	50 118 228	-14 667 918	-572 445	569 223 738
Forretnings-, adm.bygg	50	74 528 936	0	-2 202 192		72 326 744
Institusjoner	50	142 351 105	18 744 182	-4 527 507		156 567 780
Brannstasjoner	50	15 047 163	4 856 305	-424 372		19 479 095
VAR-sektoren før 2003	24	13 288 559		-1 424 596		11 863 963
Edbutstyr	5	7 107 045	1 794 868	-2 985 817		5 916 096
Transportmidler	10	11 749 078	2 581 257	-2 150 438	0	12 179 896
Maskiner og verktøy	10	455 470	0	-48 585		406 885
Inventar og utstyr	10	5 397 099	0	-878 767		4 518 332
Sum		1 323 429 320	147 155 160	-50 871 069	-1 865 010	1 417 848 401

Minsteavdrag på gjeld

Avdrag	Regnskap 2019
Betalt avdrag	35 672 637
Beregnet minste lovlige avdrag	32 200 801
Differanse	3 471 836

Kommentarer selvkostområdene VAR (tabell neste side)

Brukerbetalingene for alle områdene samlet ble 4,05 mill høyere i 2019 målt mot 2018. Det var særlig gebyrene for vann og avløp som økte, de andre var tilnærmet på samme nivå som året før. Alle disse tre hovedområdene (VAR) endte med merforbruk i 2019, totalt 4,1 mill. Ordinære direkte driftskostnader økte betydelig, med 4,5 mill fra 2018 til 2019. Dette skyldes en del ekstraordinære forhold mot slutten av året knyttet til en lekkasje i et boligfelt. Pr 31.12.2018 er står det i underkant av 0,5 mill på overskuddsfond på renovasjon. Samlet sett har de andre selvkostområdene et fremførbart underskudd på 6,85 mill (vann, avløp og feiing), dette økte med ca 2,16 mill i løpet av 2019.

Regnskap selvkostområdene

Selvkost vann	Regnskap 2019	Budsjett 2019	Regnskap 2018
Direkte driftsutgifter	10 557 005	9 782 000	8 444 833
Indirekte kostnader	589 343	500 000	575 514
Kalkulatorisk rente	2 051 491	1 800 000	2 026 982
Kalkulatoriske avskrivninger	3 474 501	3 300 000	3 305 078
Sum kostnader	16 672 340	15 382 000	14 352 407
Brukerbetaling	-15 310 180	-14 403 000	-14 177 898
Overskudd/underskudd (-)	-1 362 160	-979 000	-174 509
Årets finansierungsgrad	92 %	94 %	99 %
Fremførbart underskudd	2 466 213		1 104 053
Selvkost avløp	Regnskap 2019	Budsjett 2019	Regnskap 2018
Direkte driftsutgifter	12 261 217	10 570 000	9 802 337
Indirekte kostnader	570 748	500 000	529 294
Kalkulatorisk rente	1 679 386	1 600 000	1 676 737
Kalkulatoriske avskrivninger	2 975 639	2 900 000	2 771 480
Sum kostnader	17 486 990	15 570 000	14 779 848
Brukerbetaling	-16 560 936	-15 509 000	-13 885 888
Overskudd/underskudd (-)	-926 054	-61 000	-893 960
Årets finansierungsgrad	95 %	100 %	94 %
Fremførbart underskudd	4 356 480		3 430 426
Selvkost renovasjon	Regnskap 2019	Budsjett 2019	Regnskap 2018
Direkte driftsutgifter	10 710 638	11 436 000	10 630 793
Indirekte kostnader	687 396	600 000	710 360
Kalkulatorisk rente	310 661	100 000	234 408
Kalkulatoriske avskrivninger	802 503	800 000	749 562
Sum kostnader	12 511 198	12 936 000	12 325 123
Brukerbetaling	-10 671 404	-11 885 000	-10 579 450
Overskudd/underskudd (-)	-1 839 794	-1 051 000	-1 745 673
Årets finansierungsgrad	85 %	92 %	86 %
Akkumulert overskudd (fond)	468 221		2 308 015
Selvkost slam	Regnskap 2019	Budsjett 2019	Regnskap 2018
Direkte driftsutgifter	345 733	310 000	339 813
Indirekte kostnader	20 520	18 000	24 739
Kalkulatorisk rente	-2 084	0	-238
Kalkulatoriske avskrivninger	0	0	0
Sum kostnader	364 169	328 000	364 314
Brukerbetaling	-452 302	-448 000	-432 109
Overskudd/underskudd (-)	88 133	120 000	67 795
Årets finansierungsgrad	124 %		119 %
Akkumulert overskudd (fond)	137 822		49 689
Selvkost feiing	Regnskap 2019	Budsjett 2019	Regnskap 2018
Direkte driftsutgifter	702 704	803 000	670 161
Indirekte kostnader	142 451	135 000	145 847
Kalkulatorisk rente	2 920	0	3 882
Kalkulatoriske avskrivninger			
Sum kostnader	848 075	938 000	819 890
Brukerbetaling	-958 079	-925 000	-821 240
Overskudd/underskudd (-)	110 004	-13 000	1 350
Årets finansierungsgrad	113 %	99 %	100 %
Akkumulert overskudd	34 564		144 568

Finans- og gjeldsrapport pr 31.12.2019

Målsettinger og overordnede strategier.

Finans- og gjeldsforvaltningen har som hovedmål å drive en aktiv og forsvarlig praksis når det gjelder plasseringer av midler utenom hovedbankavtale og håndtere låneporteføljen ut fra ulike typer risiko. Over tid er målsettingen med denne forvaltningen å bidra til best mulig tjenester til innbyggerne til lavest mulig netto finanskostnader (lånemarknadskostnader – avkastning på innskudd og plasseringer).

1. Forvaltningen av kortsiktige og langsiktige finansielle aktiva pr 31.12.2019

Sammensetning, verdi og avkastning pr 31.12.2019				
	Beholdning	Andel	Avkastning	Avkastningsreferanse hele året
Aksjefond	13 529 229	6,23 %	24,77 %	28,40 % MSCI World - NOK
Obligasjoner	93 753 600	43,20 %	3,65 %	1,55 % 3 mnd Nibor NOK
Obligasjonsfond	40 075 361	18,47 %	5,83 %	1,55 % 3 mnd Nibor NOK
Bankinnskudd	69 666 941	32,10 %	1,95 %	1,55 % 3 mnd Nibor NOK
Totalt	217 025 131	100,00 %		

- Andelen aksjefond er omtrent på samme nivå som pr 31.12.2018. Avkastningen i 2019 ble veldig bra, da markedsverdiene økte gjennom hele året. Samlet endte porteføljen med en positiv avkastning på 24,77 %.
- 60 % av samlede finansielle aktiva er obligasjoner/obligasjonsfond, i hovedsak rentepapirer med relativt kort tid til forfall. Avkastningen var god i 2019.
- Bankinnskudd utgjør til sammen i overkant av 30 %, og fastrenteinnskudd har gitt noe ekstra avkastning ut over ordinære betingelser i hovedbankavtalen.
- Endringer siden 31.12.2018: Andel bankinnskudd har økt, og obligasjoner har blitt redusert
- I sum: svært god avkastning, da markedseksperte plasseringer hadde betydelige kursøkninger i løpet av 2019, og løpende rente på obligasjoner/obligasjonsfond var relativt høy.

2. Gjeldsforvaltningen

Nøkkeltall lånegjeld - i hele tusen, antall og prosentandeler		Vedtatte rammer	
Hovedtall		31.12.2019	31.12.2018
Brutto lånegjeld		965 950	915 732
Netto renteutsatt balanse		268 469	251 776
Antall lån		39	39
Gjennomsnittlig rente alle lån		2,35 %	2,03 %
Gjennomsnittlig flytende rente		2,23 %	1,66 %
Pengemarkedsrente		1,85 %	1,28 %
Differanse egne vilkår og pengemarked		0,38 %	0,38 %
Renterisiko			
Fastrentelån inkl rentebytter (forfall lenger enn 12 mnd)		170 000	130 000
Fastrentelån inkl rentebytter i % av total gjeld		17,60 %	14,20 %
Andel fastrente av netto renteutsatt balanse	Min 25 %	63,32 %	51,63 %
Andel flytende rente av netto renteutsatt balanse	Min 25 %	36,68 %	48,37 %
Gjennomsnittlig rentebinding (hele år)	Maks 5 år	1	1
Lengste rentebindingstid (i hele år)	Maks 10 år	3,2	4,2
Refinansieringsrisiko lån			
Del refinansiering innen 12 mnd		30,02 %	27,30 %
Størrelse refinansiering innen 12 mnd		290 000	250 000

- Lånegjelden har økt med ca 50 mill. Investeringsnivået var høyt, og dette medførte behov for betydelige låneopptak.
- Gjennomsnittlig rente alle lån økte fra 2,03 % til 2,35 %. Lån til flytende rente har økt noe, og andelen fastrente har økt og ført til en samlet høyere rente enn for et år siden.
- Andelen fastrente målt mot total gjeld har økt, det samme gjelder andel fastrente målt mot netto renteutsatt balanse (fra 51,6 % til 63,3 %).
- Av totalt lån på 965 mill er 290 mill sertifikatlån som må refinansieres innen 12 mnd.

3.Stresstest

Aktiva/Passiva	Balanse	Balanse i hele 1000		Endrings- parameter	Beregnet tap i hele 1000	
	%	31.12.2019	31.12.2018		31.12.2019	31.12.2018
Gjeld med flytende rente	82,4 %	795 950	785 732	-1 %	-7 959	-7 857
Gjeld med fast rente (mer enn 1 år)	17,6 %	170 000	130 000			
Samlet brutto gjeld	100,0 %	965 950	915 732		-7 959	-7 857
Kapital i VAR - knyttet til gebyrer	32,29 %	171 703	166 370	1 %	1 717	1 664
Rentekompensasjon fra Husbanken	10,05 %	53 448	54 934	1 %	534	549
Utlån Lyse	3,33 %	17 727	18 194	1 %	177	187
Utlån Startlån	16,04 %	85 304	66 601	1 %	853	666
Bankinnskudd	13,10 %	69 667	77 468	1 %	697	775
Pengemarkedsfond	7,54 %	40 075	25 938	1 %	401	0
Obligasjonsfond/obligasjoner	17,63 %	93 754	128 811	1 %	938	1 547
Samlet utlån, innskudd og komp.	100,00 %	531 678	538 316		5 317	5 388
Aksjefond	100,00 %	13 529	13 834	-20 %	-2 706	-2 767
Sum langsiktige aktiva - aksjefond		13 529	13 834		-2 706	-2 571
Mulig kostnadsøkning/tap vil utgjøre					-5 349	-5 236

- Samlet risiko i porteføljen pr 31.12.2019 vurderes som relativt lav, målt opp mot samlede driftsinntekter på ca 944 mill.
- Halvparten av mulig kostnadsøkning/verditap knyttes til aksjefond, som er en del av kommunens langsiktige midler. Det betyr at kommunen ikke trenger å selge aksjefond dersom markedet går kraftig ned.
- Obligasjonsfond og obligasjoner har kursverdier som svinger, og disse vil svinge i takt med svingninger i finansmarkedene. Strategien i forhold til enkeltobligasjoner er å kjøpe sikre papirer med lav gjenstående tid til forfall. Ca 50 mill av obligasjonene/obligasjonsfond er knyttet til langsiktige midler i balansen.
- Oppsummert for 2019: Lånegjelden har økt, men stresstesten viser mulig kostnadsøkning/tap på samme nivå som ved forrige årsskifte. Nytt reglement for finans- og gjeldsforvaltningen ble vedtatt i juni 2018, og forvaltningen gjennom 2019 har vært i tråd med dette.

Betrakninger pr april 2020 – finans og pandemiutbrudd

I mars har aksjefond og obligasjoner/obligasjonsfond falt betydelig i verdi. I februar solgte kommunen seg ned i aksjefond fra 13,5 mill til 8 mill. Aksjemarkedet var pr 31.03.2020 ned ca 20 % fra årsskiftet 2019/2020. I tillegg har kursene på en del obligasjoner falt betydelig. Tiltakene som statlige myndigheter har satt inn har stabilisert finansmarkedene noe, men det er usikkert hvordan utviklingen vil bli for 2020. Det vil etter all sannsynlighet bli et dårlig år knyttet til verdiutviklingen i aksje- og obligasjonsfond. Dette vil isolert sett svekke driftsresultatet for Gjesdal kommune, men plasseringene er langsiktige og det legges opp til holde på eksponeringen gjennom den turbulente tiden som venter for 2020, og kanskje også videre i 2021.

Regnskapsprinsipper

Regnskapet er avlagt i henhold til god kommunal regnskapsskikk, herunder kommunale regnskapsstandarder, (KRS), utgitt av forening for god kommunal regnskapsskikk, (GKRS).

Regnskapsprinsipper

Kommuneregnskapet er finansielt orientert, og skal vise alle økonomiske midler som er tilgjengelige i året, og anvendelsen av disse.

Regnskapet føres etter bruttoprinsippet. Det betyr at det ikke er gjort fradrag i inntekter for tilhørende utgifter og heller ikke fradrag i utgifter for tilhørende inntekter.

Inntekter og utgifter skal tidsmessig plasseres i det året som følger av anordningsprinsippet. Anordningsprinsippet betyr at alle kjente utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger i løpet av året som vedrører kommunens virksomhet skal fremgå av drifts- eller investeringsregnskapet i året, enten de er betalt eller ikke.

For lån er kun den delen av lånet som faktisk er brukt i løpet av året ført i investeringsregnskapet. Den delen av lånet som ikke er brukt, er registrert som memoriapost.

I den grad enkelte utgifter, utbetalinger, inntekter eller innbetalinger ikke kan fastsettes eksakt ved tidspunktet for regnskapsavleggelsen, registreres et anslått beløp i årsregnskapet.

Klassifisering av anleggsmidler og omløpsmidler

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk for kommunen er i balanseregnskapet klassifisert som anleggsmidler. Andre eiendeler er omløpsmidler. Fordringer knyttet til egen vare- og tjenesteproduksjon, samt markedsbaserte verdipapirer som inngår i en handelsportefølje er omløpsmidler.

Kommunen følger KRS (F) nr 4 avgrensningen mellom driftsregnskapet og investeringsregnskapet. Standarden har særlig betydning for skille mellom vedlikehold og påkostning i forhold til anleggsmidler. Utgifter som påløper for å opprettholde anleggsmiddelets kvalitetsnivå utgiftsføres i driftsregnskapet. Utgifter som betyr høyere standard på bygg og anlegg bokføres i investeringsregnskapet og øker verdien i balansen.

Tilskudd til investeringer føres brutto, og det gjøres således ikke fradrag for disse beløp ved aktivering og avskrivning av anleggsmiddelet.

Klassifisering av gjeld

Langsiktig gjeld er knyttet til formålene i kommunelovens § 50 med unntak av likviditetstrekkrettighet/ likviditetslån jfr. kl § 50 nr 5. All annen gjeld er kortsiktig gjeld.

Utestående fordringer

Utestående fordringer er bokført til kostpris. Tap på utestående fordringer avskrives gjennom året. Fordringsmassen er gjennomgått og tap er utgiftsført.

Aksjer og andeler

Aksjer og andeler er oppført til anskaffelseskost. Dette gjelder ikke aksjer i Lyse as, som er bokført til andel av aksjekapital i selskapet.

Utlån

Utlån er oppført til anskaffelseskost. Unntak her er lån til Lyse as, som står bokført til kommunens andel av selskapets ansvarlige lån. Ekstraordinære innbetalinger på utlån vedr. startlån blir i tråd med regelverket nedbetalt med tilsvarende beløp.

Anleggsmidler

Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost. Anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives med like store årlige beløp over levetiden til anleggsmiddelet. Avskrivningene starter når anleggsmidler er anskaffet / tatt i bruk av virksomheten. Avskrivningsperiodene er i tråd med § 8 i forskrift om årsregnskap og årsberetning.

Selvkostberegninger

På de områder der selvkost er satt som den rettslige rammen for hva kommunen kan kreve av brukerbetaling beregner kommunen selvkost etter retningslinjer gitt av Kommunal- og regionaldepartementet i dokument H-2140, januar 2003. Det føres fullstendige selvkostregnskap i internregnskapet. Hovedpostene spesifisert i notene side 32.

For oppmålings- og byggesaksgebyrer er det brukt forenklede selvkostberegninger hvor indirekte kostnader, husleie og kapitalkostnader ikke er beregnet og regnskapsført.

Mva-plikt og mva-kompensasjon

Kommunen følger reglene i mva-loven for de tjenesteområdene som er omfattet av loven. For kommunens øvrige virksomhet krever kommunen mva-kompensasjon. Mottatt kompensasjon for betalt mva er finansiert av kommunen gjennom redusert statstilskudd i inntektssystemet.

Organisering av kommunens virksomhet

Det er to beslutningsnivåer i administrasjonen, rådmannen med stabsavdelinger og det utøvende nivået - tjenesteområdene. Organiseringen fremgår av årsmeldingen.

Den samlede virksomheten til kommunen er organisert innenfor ordinær organisasjon, med unntak av selskaper som fremgår av noteopplysningene for Aksjer og andeler.

Kapitalkonto

	Debet	Kredit
Inngående balanse		476 113 970,29
Salg av utstyr, fast eiendom og anlegg		
Nedskrivning av utstyr, fast eiendom og anlegg	1 865 009,40	
Avskrivning av utstyr, fast eiendom og anlegg	50 871 069,00	
Aktivering av utstyr, fast eiendom og anlegg		147 155 160,28
Oppskrivning av utstyr, fast eiendom og anlegg		
Salg av aksjer og andeler	0,00	
Nedskrivning av aksjer og andeler	0,00	
Oppskrivning av aksjer og andeler (KLP)		
Kjøp av aksjer og andeler		1 681 437,00
Økning pensjonsmidler		2 646 867,00
Økning pensjonsforpliktelse		
Avdrag på utlån (mottatte avdrag)	8 812 382,00	
Nedskrivning på utlån	139 315,00	
Utlån		25 125 914,72
Bruk av midler fra eksterne lån	110 096 120,00	
Avdrag på eksterne lån		44 782 109,00
Urealisert valutatap		
Urealisert valutagevinst		
Utgående balanse	525 721 562,89	
Summer	697 505 458,29	697 505 458,29

Knut Underbakke
Rådmann

Ålgård 16.04.2020

Bjarte Madland
Økonomisjef

Hovedoversikt 2B

Regnskapsskjema 2B - investeringer Del 1	Regnskap	Regulert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap i fjor
Påkostninger - Rettedalen 1	0	200 000	200 000	0
Politikerløsning IKT	220 050	0	0	0
Påkostninger universell utforming	0	0	0	72 225
Kapasitetsutvidelse og sikkerhet IKT	448 184	600 000	600 000	345 677
IKT i skolene	478 125	600 000	600 000	368 274
Ladestasjoner og EL-biler	2 129 857	1 000 000	0	0
Digitaliseringsprosjekter	0	300 000	300 000	0
Torg og busstopp Ålgård sentrum	4 102 024	0	0	5 272 648
Turvei Øygardsvatnet	0	0	0	379 742
Smart City - Utvikling Gjesdal	11 928	0	0	303 062
Torggate inkl VA	0	0	0	823 162
Grøntområde og kanal sentrum	634 750	0	0	8 696 003
Ny bil Helse og velferd	0	0	0	377 500
Kunst i sentrum	0	0	0	831 515
Lys Dirdal og Oltedal	1 100 860	480 000	480 000	0
FABULOS	365 746	0	0	396 776
Veveriet - planlegging	0	0	0	245 945
Mulighetsstudium Veveriet	0	0	0	196 046
Oltedal skole - påkostninger	5 824 041	8 000 000	8 000 000	245 384
Bærland skole - uteområde	808 161	0	0	0
Solås skole - utvidelse	50 950 313	30 000 000	38 500 000	4 019 487
Bærland skole - Grendahus	534 344	600 000	600 000	0
Gjesdal u-skole - påkostninger svømmehall	363 384	800 000	800 000	0
Påkostninger og ombygginger Solås skole	12 818	2 500 000	2 500 000	110 435
Kjøp kommunale boliger	11 253 505	12 000 000	12 000 000	0
Mulighetsstudium ÅBOAS	457 985	3 000 000	3 000 000	0
Rehabilitering - utleieboliger	1 151 761	0	0	0
Nye omsorgsboliger Bærland	5 311 579	0	0	17 273 312
IKT og velferdsteknologi HV	648 509	200 000	200 000	266 224
Dirdal kirke - utbedringer	524 618	650 000	100 000	0
Flytting minnestøtte Dirdal	0	0	0	691 479
Tilpasninger VAR og drift Kongsgata	3 915 648	3 000 000	1 000 000	1 849 949
Containere - hytterrenovasjon	1 259 790	800 000	0	0
Containere - nedgravde	0	0	0	288 000
Damsikkerhet Flassavatn - Stemmen	0	1 500 000	1 500 000	0
Spillvannsledning under E39	650 379	3 000 000	3 000 000	31 650
Brannkummer Husafjell	0	400 000	400 000	602 723
Nytt ventilkammer Bærlandsnuten	757 826	200 000	200 000	0
Kartlegging sanering Kyrkjeveien	73 349	300 000	300 000	0
Omlegging trykksoner Ålgård sentrum	310 934	450 000	450 000	0
Trykkøkning øvre del Solkjen	489 145	500 000	500 000	3 825 990
Sikring natursteinsmurer	0	0	0	242 661
Boliger rus, psykiatri omsorg	339 087	0	0	284 754
Utstyr vintervedlikehold	164 172	0	0	58 500
Energi og klimaplan	0	1 000 000	1 000 000	0
Diverse akutte tiltak IK-bygg	441 169	0	0	712 326
Oppgradering veier og bruer	2 697 091	2 000 000	2 000 000	231 916
Lager Grovika	0	0	0	150 525

Regnskapsskjema 2B - investeringer Del 2	Regnskap	Regulert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap i fjor
Takoverbygg Myrhaugen	813 999	0	0	82 550
Utskifting renovasjonsbil	0	0	2 750 000	0
Biler - VA	451 400	450 000	450 000	424 909
Oltedal brannstasjon	667 141	500 000	500 000	19 527
Utskifting gatelys	953 509	2 300 000	2 300 000	2 604 424
Trafikksikkerhetstiltak	194 182	300 000	300 000	914 381
Vann, avløp og gangsti Kamphola	2 566 403	1 500 000	0	440 458
Adkomstvei Kodlidalen - tunnel	12 937 457	23 200 000	20 000 000	28 959 880
Ombygging avløpsstasjon Fiskebekk	0	0	0	330 483
Kodlidalen boligfelt	17 210 343	41 000 000	1 000 000	3 133 165
Gjesdal Næringspark 2011	0	0	0	160 375
Gjesdal Næringspark - felt 1B-2	0	0	0	336 334
Veveriet - inventar og ekstra kvalitet	11 822 856	5 000 000	3 000 000	13 725
Gjesdal kirke - påkostninger	2 476 406	3 300 000	3 300 000	297 680
Dirdal kirkegård inkl parkeringsplass	177 064	400 000	400 000	0
Utstyr beredskapsplan	0	0	0	108 919
Vannforsyning ny brannstasjon	23 920	-800 000	0	0
Kirkegårder-Oltedal-Dirdal	73 548	0	0	118 912
Digitalisering av byggetegninger	0	100 000	100 000	0
Rassikringstiltak	240 516	0	0	188 259
Driftsmateriell teknisk	0	0	0	344 000
Ålgård brannstasjon - Kongsgata	4 189 164	6 000 000	0	10 181 041
Sanering overvannsledning Opstad	1 610 236	-1 500 000	0	561 672
Vannledning Frøylandsbekken	-587 123	0	0	587 123
Krambugata - kartlegging VA	164 801	1 500 000	1 500 000	0
Vannforsyning Midtfjell	919 898	1 100 000	1 100 000	0
Ålgård kraftstasjon - påkostninger	31 000	0	0	32 938
Kunstgras Ålgård skole	0	0	0	1 897 466
Gjesdal idrettspark – grunnarb. ny hall	1 746 032	0	0	0
Solås barnehage	0	0	0	81 498
Bamsebo barnehage	0	0	0	287 725
Øygardsvatnet barnehage	426 711	0	0	1 738 763
Nesjane barnehage	0	0	0	225 139
Dirdal barnehage - sikring	0	0	0	39 046
Totalt	163 009 390	161 430 000	114 930 000	103 304 282

Kommentarer til prosjekter med restmidler, se liste side 59

Pr 31.12.2019 var det en rekke prosjekter som ikke var slutført, og dermed heller ikke avsluttet i regnskapet. Prosjekter med restmidler har bidratt til å midlertidig finansiere prosjekter som har hatt en raskere fremdrift enn forventet. Det gjelder spesielt utbygging av Solås skole som det er bevilget 43 mill til i 2020. Samlet for alle investeringer sett under er bevilgning og finansieringen av denne ajour pr 31.12.2019. Det vil si at lånemidlene er brukt opp, og det er i hovedsak ikke etterslep på prosjekter som har blitt bevilget tidligere år.

Status investeringer – avslutta prosjekter

Prosjekt (tall i hele tusen)	Regnskap 2011-2019	Budsjett 2011-2019	Regnskap 2019	Budsjett 2019	Avvik 2011-2019
Rittedalen 1 og 7	0	200		200	-200
Politikerløsning 2019	220	0	220		220
Ladestasjoner og El-biler	2 130	1 000	2 130	1 000	1 130
Torg i Sentrum	16 809	16 400	4 114		409
Grøntområde og kanal sentrum	26 844	23 000	635		3 844
Torggate inkl VA	39 383	48 000			-8 617
Smart City - F5 IT	0	350			-350
Utendørsanlegg Bærland skole	808	0	808		808
Bærlandshuset - fasader	534	600	534	600	-66
Strakstiltak Ålgård svømmehall	363	800	363	800	-437
Kommunale boliger	11 254	12 000	11 254	12 000	-746
Rehabilitering utleieboliger	4 510	4 750	1 152		-240
Omsorgsboliger Bærland	25 944	26 000	5 312		-56
IKT HV - ny plattform Gerica mm	1 143	800	649	200	343
Dirdal kirke - utbedringer	525	650	525	650	-125
Tilpasning VAR drift Kongsgata	5 766	5 500	3 916	3 000	266
Containere - hytterrenovasjon	1 260	1 300	1 260	800	-40
Brannkummer Husafjell	603	400		400	203
Trykkøkning øvre del Solkjen	8 210	8 500	489	500	-290
Boliger rus, psykiatri omsorg	339	0	339		339
Utstyr vintervedlikehold	164	0	164		164
Diverse akutte tiltak IK-bygg	9 040	9 000	441		40
Takoverbygg Myrhaugen	1 023	650	814		373
Utskifting renovasjonsbil	0	0			0
Biler VA	876	850	451	450	26
Oltedal og Gilja brannstasjon	687	500	667	500	187
Utskifting gatelys	6 811	6 800	954	2 300	11
TS-plan	1 108	600	194	300	508
Gangsti og VA Kamphola	3 018	2 450	2 566	1 500	568
Adkomstvei Kodlidalen /tunnel	41 897	38 200	12 937	23 200	3 697
Veveriet - inngangsparti	0	100			-100
Innredning og utstyr Veveriet	11 837	5 000	11 823	3 000	6 837
Stasjonsbygn. til ungdomshus	0	1 500			-1 500
Energi og klimaplan	0	1 000		1 000	-1 000
Plankeggerde, HC toalett kirkene	341	400	74		-59
Ålgård nye brannstasjon	14 841	14 300	4 189	6 000	541
Vannledning Frøylandsbekken	0	0	-587		0
Vannforsyning Midtfjell	920	1 100	920	1 100	-180
Øygdsvatnet barnehage	427	0	427		427

Kommentar:

Listen over er en oppsummering av alle investeringsprosjekter som regnskapsmessig ble avsluttet 31.12.2019. Enkelte av disse prosjektene har det blitt bevilget midler til flere år tilbake i tid, men de aller fleste er bevilget i årene 2018-2019. Som det fremgår av kolonnen til høyre, har alle prosjekter noe avvik ift bevilget beløp. Noen har et mindreforbruk, andre et merforbruk. Alle prosjekter tilhørende investeringsregnskapet blir oppgjort samlet, og totalt sett har prosjekter med restmidler dekket opp merkostnadene på prosjektene som ikke står med negativt fortegn. I tillegg er det ikke foretatt budsjettjusteringer på prosjekter som har en spesiell finansiering jf kommentarer under.

Kommentarer til prosjekter er avsluttet i 2019:

1. Flere prosjekter er finansiert gjennom overføring fra drift eller bruk av fondsmidler. Disse er i hovedsak ikke bevilget gjennom budsjettvedtak, men utført innenfor driftsrammen til den enkelte avdeling eller bruk av overskuddsfond. Eksempel på dette er kjøp av noen el-biler.
2. Prosjektene i Ålgård sentrum er nå fullført. Noen prosjekter brukte mindre enn budsjettet, andre mer. Samlet inklusiv tilskuddsmidler er det små avvik i forhold til samlede bevilgninger på ca 100 mill.
3. Uteområdet på Bærland skole er finansiert av skolen selv, og det er forskuttet spillemidler.
4. Det er brukt 3,7 mill mer enn budsjettet i første byggetrinn for ny adkomst til Kodlidalen/Gjesdal idrettspark. Dette er kostnader som ellers ville tilhørt neste byggetrinn.
5. Samlet sett ble det brukt i overkant av 4 mill mer til innredninger/kvalitetshevinger og noe utstyr det ikke opprinnelig var budsjettet med knyttet til Veveriet. Kostnadsøkningen er dekket med overføringer fra ulike tjenesteområder som er brukere av huset, og av ekstra mva-kompensasjon.

Prosjekter med restmidler/forskuttede prosjekter

Prosjekt (tall i hele tusen)	Regnskap 2011-2019	Budsjett 2011-2019	Regnskap 2019	Budsjett 2019	Avvik 2011- 2019
Påkostninger universell utforming	958	1 200	0	0	242
Kapasitetsutvidelse og sikkerhet IKT	794	1 200	448	600	406
Fornyning IKT - skolene	478	600	478	600	122
Digitaliseringsprosjekter	0	800	0	300	800
Nykartlegging FKB/kartapp	715	1 000	0	0	285
Skilting veier og gater	734	1 000	0	0	266
Lys Dirdal og Oltedal	1 101	780	1 101	480	-321
FABULOS	763	0	366	0	-763
Oltedal skole	6 069	10 000	5 824	8 000	3 931
Utvidelse Solås skole	55 664	35 500	50 950	30 000	-20 164
Påkostninger Solås skole	598	3 500	13	2 500	2 902
Mulighetsstudie ÅBOAS	458	3 000	458	3 000	2 542
Damsikkerhet Flassavatn	0	1 500	0	1 500	1 500
Spillvannsledning under E39	682	3 000	650	3 000	2 318
Nytt ventilkammer Bærland	758	200	758	200	-558
Kartlegging sanering Kyrkjeveien	73	300	73	300	227
Trykksoner Ålgård sentrum	311	450	311	450	139
Sikring natursteinsmurer	1 759	4 000	0	0	2 241
Oppgradering veier og bruer	10 822	14 000	2 697	2 000	3 178
Kodlidalen boligfelt	23 125	44 400	17 210	41 000	21 275
Gjesdal kirke - påkostninger	2 774	3 800	2 476	3 300	1 026
Dirdal kirkegård inkl parkering	177	500	177	400	323
Utstyr beredskapsplan	109	350	0	0	241
Vannforsyning ny brannstasjon	24	0	24	-800	-24
Digitalisering av byggsaksarkiv	0	100	0	100	100
Rassikring	7 145	8 500	240	0	1 355
Sanering overvannsledning Opstad	2 294	2 000	1 610	-1 500	-294
Krambugata - kartlegging	165	1 500	165	1 500	1 335
Ålgård kraftstasjon	662	10 650	31	0	9 988
Ny håndballhall	1 746	500	1 746	0	-1 246
Fotballhall	5 469	3 000	5 469	3 000	-2 469

Til kommunestyret i Gjesdal Kommune

Kopi:
Kontrollutvalget
Formannskapet
Rådmann
Økonomisjef

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Gjesdal Kommunes årsregnskap som viser NOK 653 832 000 til fordeling drift og et regnskapsmessig mindreforbruk på NOK 625 479. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2019, driftsregnskap, investeringsregnskap og økonomiske oversikter for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til Gjesdal Kommune per 31. desember 2019, og av resultatet for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av kommunen slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Kommunedirektøren er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon omfatter kommunens årsrapport, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi hadde konkludert med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende. Vi henviser for øvrig til avsnittet «Konklusjon om årsberetningen» under uttalelse om øvrige lovmessige krav.

Kommunedirektørens ansvar for regnskapet

Kommunedirektøren er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir en dekkende fremstilling i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge. Kommunedirektøren er også ansvarlig for slik intern kontroll han finner nødvendig for å kunne utarbeide et regnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av kommunens interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av Kommunedirektøren er rimelige.

- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med kontrollutvalget og kommunedirektøren blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om budsjett

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at de disposisjoner som ligger til grunn for årsregnskapet i det alt vesentlige er i samsvar med budsjettvedtak, og at budsjettbeløpene i årsregnskapet stemmer med regulert budsjett.

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet og forutsetningen om fortsatt drift er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Stavanger, 20.04.2020
Rogaland Revisjon Iks

Elektronisk signert
Rune Haukaas
Revisjonsdirektør/jurist
statsautorisert revisor

